

zelena dežela

Glasiló Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 74, marec 2009

stran

4

Pogovor - Ciril Smrkolj
Pomembno je, kdo je lastnik!

stran

15

Aktualno
Težave mlečnega
sektorja

stran

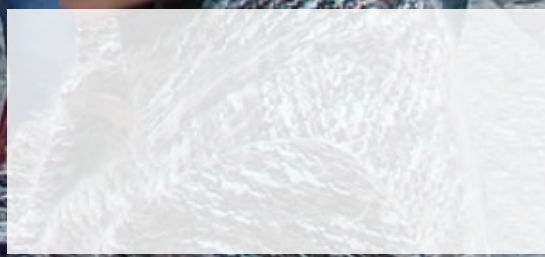
6

Tema meseca
Kmet skrbi za okolje, zdravje
ljudi in dobrobit živali

stran

20

Pravni nasvet
Razlastitev

Uvodnik

» CIRIL SMRKO LJ

predsednik

Stopimo iz začaranega kroga!

Svetovna gospodarska recesija ni več le pred našim pragom. Kar krepko ga je prestopila in vsak mesec jo močneje začutimo. Skoraj ne mine dan, da ne bi izvedeli za zapiranje proizvodnih obratov ali odpuščanje delavcev. Ukrepi vlade bodo morda dolgoročno prinesli olajšanje, a zaenkrat jih še ni čutiti. Kmetijski in drugi ekonomisti pravijo, da bo kriza sicer najkasneje dosegla kmetijstvo in bo v kmetijstvu prisotna manj časa kot v drugih gospodarskih panogah, vendar se bojim, da si še ne moremo predstavljati, kakšne bodo njene posledice za podeželje.

Ali in koliko ter kako lahko vplivamo na to, da krizo vsaj omilimo, če je že ne moremo ustaviti? Osebo menim, da lahko vplivamo prav vsi državljani. Dejstvo je, da kupci zaradi posledic krize vedno bolj posegajo po cenejših izdelkih – tu imam v mislih tako živilske kot neživilske. Danes v povprečju uvozimo dobrih 50 odstotkov živil oz. različno glede na vrsto živila. Pri zelenjavi je namreč ta odstotek še precej višji in se približuje 70 odstotkom. Uvožena hrana je praviloma cenejša, saj je domača proizvodnja zaradi naravnih, ekonomskih in socialnih danosti praviloma dražja. Podobno se dogaja tudi v drugih gospodarskih panogah.

Zaradi manjšega povpraševanja po domačih izdelkih pada domača proizvodnja, to pa pomeni zapiranje delovnih mest oziroma propad podjetij. Povečuje se število brezposelnih (samo v februarju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 8.157 brezposelnih oseb, skupaj jih je tako že dobrih 77.000), količino denarja v državnih blagajni za njihovo podporo pa bo potrebno vedno znova povečevati. Seveda je jasno, da bo to vso potrebno nekje vzeti. Po številnih rebalansih proračuna bodo edini možni vir teh sredstev tisti, ki so še vedno zaposleni oz. njihova podjetja. Po drugi strani pomeni večja brezposelnost še večjo porabo cenejših (uvoženih) izdelkov. In tu se začarani krog sklene.

Ni in ne sme biti vse breme preloženo na pleča državljanov. Pomembno vlogo bodo morale odigrati v Sloveniji prisotne banke. Ta hip je 62,3 odstotka bank v slovenski lasti (15,1 odstotka v državni), v nadaljnjih 11 odstotkih pa je delež tujega lastništva pod 50 odstotkov. Le v 26,7 odstotkih je delež tujega lastništva nad 50 odstotkov. Zato bo vloga bank pri pomoči podjetjem (in kmetom) bistvenega pomena pri preprečevanju kolapsa slovenskega gospodarstva in kmetijstva. Lahko je biti dober bankir v časih gospodarskega vzpona, a šele v recesiji se bo pokazalo, katere banke so res sposobne spoznati »zdrava« podjetja in perspektivne investicije, ki bodo preprečile propad podjetij oz. kmetij. Pri slednjih bo prihajalo do še večjih težav zaradi praviloma slabe likvidnosti in dejstva, da se je že v preteklem letu, ko še ni bilo čutiti gospodarske krize, faktorski dohodek kmetije zmanjšal za 10 odstotkov.

Čarobne paličice za hitro končanje gospodarske krize nima nihče. Ima pa vsak od nas njen košček – eni manjšega, drugi večjega. Samo skupaj in tako, da ohranimo v slovenski lasti tisto, kar smo v Sloveniji ustvarili v zadnjih desetletjih, bo prispevalo k čim manj boleči prebroditvi krize, ki je pred nami. Prepričan sem, da premoremo toliko modrosti in moči!

IZ VSEBINE

NOVICE

Za ohranitev prireje mleka	3
Kampanja se je dobro začela	3
Podaljšanje potrdil o pridobitvi znanja iz fitomedicine	3

POGOVOR – CIRIL SMRKO LJ

Pomembno je, kdo je lastnik!	4
------------------------------------	---

TEMA MESECA – KMET SKRBI ZA OKOLJE, ZDRAVJE LJUDI IN DOBROBIT ŽIVALI

Novosti pri navzkrižni skladnosti	6
Gnojenje in gnojilni načrti	8
Dobro počutje živali	10

AKTUALNO

Stavim na stroko	11
Testiranje škropilnic in pršilnikov	12
Težave prekmurskih prašičerejcev	13
Svet za živinorejo o javnih službah in rejskih organizacijah	14
LEADER in lokalne akcijske skupine	14
Težave mlečnega sektorja	15
Čebelarji sejemo – Celje 2009	16
Nova sezona kasaške karavane	17

GOZD IN LES

Leto škod po zvereh in divjadi	18
--------------------------------------	----

DRUŠTVA

Pestro delovanje slovenskih kmetov	19
--	----

PRAVNI NASVETI

Razlastitev	20
-------------------	----

MEDNARODNA DEJAVNOST

Protest kmetov v Pragi	22
Ponosni kmet	22

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana	20
---	----

ZA SPROSTITVEV

Velika noč	23
------------------	----

VABIMO

Napovedi dogodkov	24
-------------------------	----

**V ČASU VELIKE NOČI
IN POMLADNEGA RAZPOLOŽENJA
VAM ŽELIM VESELJA, PIRHOV
IN DOBROT POLNE PRAZNIKE.**

**Ciril Smrkolj,
predsednik**

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije,
Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50,
e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si.

Uredništvo: mag. Tatjana Čop, odgovorna urednica,
KGZS, Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/513 66 40, 01/513 66 52.

Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.

Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. **Tisk:** Delo, d. d.

Naklada: 93.000 izvodov. **Cena:** 0,35 €. **Časopis je za člane KGZS brezplačen.**

Za ohranitev prireje mleka

Upravni odbor KGZS je na sedmi seji 16. marca razpravljal o težavah rejcev ter ob tem pozval ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da na prvem zasedanju Sveta ministrov EU sproži problematiko nizkih odkupnih cen mleka in pozove Komisijo EU k rešitvi nastalega položaja.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je zaskrbljena zaradi padca odkupnih cen mleka v Evropi in posledično tudi pri nas. Negativna gibanja cen mleka lahko vplivajo na zmanjšanje prireje mleka in opuščanje kmetovanja predvsem malih in srednje velikih kmetij, kar bi še dodatno ogrozilo obstoj ter razvoj slovenskega podeželja. Zato upravni odbor KGZS poziva vlado, da zagotovi vse ukrepe v okviru možnosti, ki bi v zaostrenih tržnih razmerah omogočili nadaljnjo prirejo mleka. Člani upravnega odbora tudi pozivajo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da naj prouči

ukrepe Evropske unije, ki bi lahko kakorkoli pomagali sektorju prireje mleka, in s tem omogoči ohranjanje prireje mleka v Sloveniji. Vlada naj v okviru svojih pristojnosti prepreči dvig stroškov, ki vplivajo na proizvodnjo mleka, hkrati pa naj kmetom omogoči ugodnosti pri določitvi trošarin na energente in na področju obdavčitve kmetijske dejavnosti. Upravni odbor je tako v celoti potrdil nedavne sklepe odbora za govedorejo pri KGZS.

Upravni odbor je obravnaval tudi problematiko obdavčevanja pavšalno pripisanih plačil za ukrepe kmetijske politike katastrskemu dohodku. Člani UO so odločno protestirali proti takšnemu načinu sprejemanja uredbe s strani Ministrstva za finance in dodatnemu povečevanju obremenitev kmeta. Hkrati so pozvali vlado, da čim prej pripravi že dolgo obljubljeni spremenjeni zakon o katastrskem dohodku.

» ROBERT PEKLAJ

KAMPANJA SE JE DOBRO ZAČELA

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je ob začetku kampanje za vlaganje zahtevkov za sredstva ukrepov kmetijske politike izrazil prepričanje, da so priprave dobro potekale:

»V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) smo se na začetek kampanje za vlaganje zahtevkov za sredstva ukrepov kmetijske politike pričeli pripravljati lani novembra. Ocenjujem, da je bilo sodelovanje med predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije dobro. Vnos vlog prve dni poteka brez težav in upam, da bo tako ves čas kampanje. Namen sredstev, do katerih so upravičeni kmetje, je zagotavljanje primerne dohodkovne ravni kmetijskim gospodarstvom. Širša družba mora tudi razumeti, da gre za plačilo izvajanja družbeno koristnih storitev, ki jih priznava Evropska unija kmetom. To so zagotavljanje varne hrane in sledljivosti, ohranjanje okolja, naravnih vrst in biološke raznovrstnosti, obdelane krajine, čistih naravnih virov in poseljenosti prostora.«

Podaljšanje potrdil o pridobitvi znanja iz fitomedicine

Na podlagi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem usposabljanju in preverjanju znanja iz fitomedicine (Uradni list RS, št. 99/2008) morajo vsi uporabniki fitofarmaceutskih sredstev podaljšati potrdila o pridobitvi znanja iz fitomedicine za izvajalce varstva rastlin vsakih pet let. Na področju uporabe fitofarmaceutskih sredstev se pojavljajo številne spremembe,

spreminja se zakonodaja s področja varstva rastlin in veliko je novih spoznanj o varovanju okolja in zdravju ljudi, zato je potrebno, da se uporabniki seznanijo z vsemi novostmi.

Vsi izvajalci varstva rastlin, ki so potrdilo o pridobitvi znanja iz fitomedicine za izvajalce ukrepov pridobili oziroma zadnjič podaljšali pred 31. decembrom 2004, se morajo udeležiti enega od obnovitvenih tečajev

in potrdilo podaljšati najkasneje do 31. decembra 2009. Tisti, ki so potrdilo pridobili oziroma zadnjič podaljšali njegovo veljavnost v času od 1. januarja 2005 do 1. septembra 2006, morajo opraviti obnovitveni tečaj in podaljšati potrdilo v roku petih let od izdaje oziroma zadnjega podaljšanja veljavnosti potrdila. Prav tako morajo tisti, ki so pridobili potrdilo po 1. septembru 2006 v roku petih let

od datuma izdaje potrdila opraviti obnovitveni tečaj.

Po opravljenem obnovitvenem tečaju bodo izvajalci varstva rastlin dobili novo potrdilo.

Dodatne informacije lahko pridobite pri izvajalcih usposabljanja iz fitomedicine. Med njimi so tudi vsi kmetijsko-gozdarski zavodi.

» TONČKA JESENKO

Pomembno je, kdo je lastnik!

Svetovna globalizacija se je dotaknila prav vsega in večkrat je slišati, da ni pomembno, od kod prihaja lastnik, samo da je dober. Pa vendar to ni vselej res. Na KGZS smo prepričani, da je pomembno, da tisto, kar smo ustvarili v desetletjih, ostane v slovenski lasti – podjetja, trgovske verige, blagovne znamke.

Gospodarska in socialna kriza tudi v Sloveniji dobiva vedno večje razsežnosti. Ali jo je že čutiti v kmetijskem in živilskem sektorju?

Dejansko jo čutimo po malem že nekaj časa, večje težave pa so verjetno še pred nami. Kupna moč porabnikov zdaj že občutno pada, zato se bo to kmalu še bolj začutilo tako v primarni pridelavi kot tudi v predelavi, saj bo pritisk na zniževanje cen velik. V takšnih razmerah šele vidimo,

kako pomembna je organiziranost kmetov. Žal pa je tudi vedno bolj očitna premajhna konkurenčnost slovenskih agroživilskih podjetij.

Kaj lahko stori Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije za omilitev posledic krize med njenimi člani?

Prizadevamo si, da bi z boljšo organiziranostjo članov KGZS prispevali k izboljšanju njihovega položaja pri nastopu na trgu.

Podpiramo vse oblike združevanja in racionalizacije proizvodnje, katerih posledica je večja konkurenčnost. Intenzivno delujemo na področju promocije naših članov. Pomembno je sodelovanje tako z Vlado RS kot tudi posameznimi akterji v verigi »od njive do mize«. Ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano smo podali nekaj predlogov za rešitev težav v sektorju priraje mleka, ki je verjetno prvi začutil posledice krize, saj

je bil že prej v negotovem položaju. Poleg predlogov za pospešeno generično promocijo mleka in mlečnih izdelkov smo predlagali tudi uvedbo posebne sheme za uporabo mleka v druge (industrijske) namene ter stimulacijo in poenostavitev postopkov za izvoz mlečnih izdelkov v države izven Evropske unije. Tudi sicer tesno sodelujemo z resornim ministrstvom, z našimi strokovnjaki, ki poleg same stroke dobro poznajo tudi dejansko stanje

na terenu, pa smo vselej na voljo za pripravo predlogov in sodelovanje pri oblikovanju ukrepov za blažitev krize.

Povsem konkreten učinek našega prizadevanja bodo člani začutili po uvedbi kartice zapiranja. Delo na tem je zelo obsežno in zahtevno, saj si želimo doseči optimalne rešitve za naše člane. Poleg tehničnega dela potekajo tudi pogovori s potencialnimi partnerji na področju bančništva, zavarovalništva, energetike, telekomunikacije, trgovine ... Ravno od teh dogovorov bo odvisna višina bonitet, ki jih bodo člani deležni. Pričakovana višina popustov in drugih bonitet bo lahko dosegla večkratnik plačanega zborničnega prispevka.

Vrniva se še malo na razmere v kmetijstvu in agroživilstvu. Kakšno je vaše mnenje o tem, da mnogim slovenskim podjetjem, med drugimi tudi trgovskim verigam, grozi prevzem s strani tujcev?

Prehod večinskega deleža slovenskih družb, predvsem tistih, ki se ukvarjajo s predelavo in prodajo živilskih izdelkov, v tuje roke bi lahko pomenil pravi polom za slovensko agroživilstvo in kmetijstvo! Predstavljajmo si, kaj bi pomenilo za slovensko živilsko-predelovalno industrijo in posledično tudi kmete, če bi čez noč slovenski proizvodi izginili s polic in bi prostor dobili tuji izdelki,

po vsej verjetnosti takšni, ki prihajajo izven EU! Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se bo vedno zavzemala za ohranitev slovenskega lastništva v slovenskih podjetjih!

Kako pa kaže mlekarstvu sektorju?

Problem slovenske mlekarke branže je bolj zapleten, kot ga marsikdo dojema. Naj se tu dotaknem zadrug kot pomembnega dela verige. Na KGZS smo prepričani, da bi moralo priti do regionalnih povezav zadrug, s čimer bi se povečala koncentracija kapitala. Manjše zadruge ne morejo delovati kot osnovna celica z vsem vodstvenim aparatom, pač pa so lahko dobre lokalne enote skupnega, večjega sistema. Sicer smo preko odbora za govedorejo pri KGZS predlagali vladi nekaj ukrepov, ki so v celoti opisani v tej številki na strani 15.

Kaj pa ostala področja?

Nujno bi bilo narediti podoben premik v sektorju proizvodnje vina oz. vinskih kleti. Mesno-predelovalna industrija pa je tudi težava zase. Nujna bi bila specializacija in koncentracija oz. prestrukturiranje. Ti procesi so se sicer že začeli, vendar nekoliko pozno, dodatno pa jih je zdaj ustavila gospodarska kriza. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije predlaga Vladi RS, da takoj organizira strokovno skupino za oceno stanja v segmentu zadržni-

štva in agroživilske industrije ter pripravi skupaj z zainteresiranimi panogami in našo zbornico načrt prestrukturiranja, kar pa bi moralo biti podprto z ugodnimi finančnimi viri. Tudi v sosednji Avstriji je bil opravljen »popravni izpit« na tem področju. Skratka, zapomniti si moramo tri »čarobne« besede: specializacija, koncentracija in racionalizacija!

Katere težave vidite v primarni proizvodnji?

Žal vedno bolj prihaja do izraza dejstvo, da so številne slovenske kmetije prezadolžene. Včasih je le redka kmetija posegla po kreditih. Vendar je tempo splošnega razvoja narekoval pospešene investicije, ki so kmečka gospodarska postopno izčrpavale, predvsem zaradi dodatnih neugodnih razmer na trgu. Danes številna kmečka gospodarstva ne zmorejo poravnati niti tekočih stroškov, kot so socialni prispevki, elektrika ipd. Žal so med krediti, ki so jih jemali za izvedbo investicij, vedno bolj pogosti hipotekarni. Posledica je vedno večje število kmetij, ki jim grozi rubež. Splošno velja prepričanje, da je to težava Prekmurja, vendar lahko povem, da je po naših virih takšnih kmetij precej tudi v drugih delih Slovenije. Kmet pa nima možnosti prijave na borzo dela, čeprav lahko ostane brez osnovnega vira dohodka. Tega trenutno sistem ne omogoča in tudi tu bo potrebno še marsikaj postoriti.

Glede takšnih primerov – kmetij pred bankrotom – bo morala država tudi predvideti možnost rešitve; morda pripravo zakona o odpisu dolgov za kmečka gospodarstva.

Videti je, da ste kot predsednik KGZS zelo dejavni v slovenski politiki. Verjetno bi se še kaj dalo postoriti na mednarodni ravni. Slišati je, da se boste morda pojavili na kandidatni listi za volitve v Evropski parlament.

Res so me nekateri člani KGZS in Kmečke zveze prosili, naj premislim o možnosti kandidature za evropskega poslanca. Dejstvo je, da med dosedanjimi slovenskimi poslanci v Evropskem parlamentu nihče ni temeljito zastopal kmetijstva. In ob tem ne mislim samo na kmetijstvo v najožjem pomenu. Gre za vse segmente, ki vplivajo na trajnostni razvoj podežlja. Vpliv evropskih poslancev na oblikovanje kmetijske politike oziroma njenih ukrepov in morebitne spremembe ni zanemarljiv! Jasno je, da je najmočnejša in dolgoročno najpomembnejša skupna politika ravno kmetijska. In pomembno je, da se pri tem zagotovi zastopanje interesov Slovenije. V primeru, da bi kandidiral in bil izvoljen, bi lahko kot predsednik KGZS to nalo go primerno opravljal.

»ROBERT PEKLAJ

**NAKUP DOMAČIH IZDELKOV OHRANJA SLOVENSKO PROIZVODNJO!
KUPUJMO DOMAČE!**

Novosti pri navzkrižni skladnosti

Februarska Uredba o navzkrižni skladnosti prinaša nekatere novosti. Kmetom svetujemo, da se z njimi čim prej seznanijo in jih osvojijo.

Februarja letos je bila v uradnem listu (Uradni list RS, št. 11/2009) objavljena nova Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja in dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju. Tej uredbi v skrajšani obliki pravimo tudi Uredba o navzkrižni skladnosti.

Navzkrižna skladnost ima dva cilja. Prvi cilj je prispevati k razvoju trajnostnega kmetijstva. To se doseže tako, da kmetije upoštevajo pravila v zvezi s pomembnimi vidiki navzkrižne skladnosti, kot so: varovanje okolja, zdravja ljudi, rastlin in živali ter dobro počutje živali. Drugi cilj je doseči večjo združljivost SKP s pričakovanji kritične družbe na splošno. Žal vedno bolj prevladuje mnenje, da se kmetijska plačila ne smejo več dodeljevati kmetom, ki ne izpolnjujejo osnovnih pravil na nekaterih pomembnih področjih javne politike. Z navzkrižno skladnostjo ste najverjetneje dobro seznanjeni. Marsikdo od vas je že dočakal kontrolni pregled s strani Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja. Zadnja verzija uredbe o navzkrižni skladnosti prinaša kar nekaj novosti. Dobro je, da se kmetije o novostih dobro informirate oz. jih skušajte kar najhitreje osvojiti.

UVEDBA ŠTIRIH OSNOVNIH PODROČIJ, RAZDELJENI STANDARDI

Vse zahteve navzkrižne skladnosti (standardi) so v novi uredbi združene v štiri osnov-

Posamezni standardi so, glede na vsebino, razdeljeni v enega od štirih področij.

Področje A: Varovanje okolja	Področje B: Varovanje zdravja ljudi, živali in rastlin
I. Standard za ohranjanje živalskih vrst II. Standard za podzemne vode III. Standard za odpadno blato IV. Standard za nitrate V. Standard za ohranjanje habitatov	VI. Standard za identifikacijo in registracijo govedi VII. Standard za identifikacijo in registracijo prašičev VIII. Standard za identifikacijo in registracijo drobnice IX. Standard za fitofarmacevtska sredstva
Področje C: Ugodno počutje živali	X. Standard za zdravstveno varstvo ljudi in živali XI. Standard za varno hrano in krmo XII. Standard za preprečevanje širjenja bolezni
Področje D: Dobri kmetijski in okoljski pogoji	XIII. Standard za prijavo bolezni slinavke in parkljevke XIV. Standard za prijavo bolezni svinjske kuge XV. Standard za prijavo bolezni modrika-stega jezika
XVI. Standard za ugodno počutje telet XVII. Standard za ugodno počutje prašičev XVIII. Standard za ugodno počutje rejnih živali	
XIX. Standard za dobre kmetijske in okoljske pogoje pri kmetovanju	

na področja, ki so tudi temeljne vsebine navzkrižne skladnosti:

- Varovanje okolja,
- Varovanje zdravja ljudi, živali in rastlin,
- Ugodno počutje živali,
- Dobri kmetijski in okoljski pogoji.

NOVE ZAHTEVE

Kljub temu, da se je število standardov občutno povečalo,

Opozoriti velja, da so se nekateri standardi vsebinsko razdelili na več standardov, tako da je sedaj dejansko devetnajst standardov navzkrižne skladnosti. Primer 1: Standard za identifikacijo in registracijo živali je sedaj razdeljen na:

- Standard za identifikacijo in registracijo govedi,
- Standard za identifikacijo in registracijo prašičev,
- Standard za identifikacijo in registracijo drobnice.

gre to povečanje na račun razbitja posameznih standardov (kot nakazuje primer 1) in ne pomeni tudi uvajanje velikega števila novih zahtev. Dejstvo pa je, da je bilo potrebno dodati nekatere nove zahteve v posameznih standardih, ki so posledica potrebnega prilaganja evropski zakonodaji oz. odprave nekaterih pomanjkljivosti predhodne Uredbe o navzkrižni skladnosti. V prispevku navajamo nove zahteve s področja C (ugodno počutje živali), kjer je novih zahtev največ:

Področje C: Ugodno počutje živali

a) Standard za ugodno počutje telet

- Električna napeljava je urejena tako, da preboj elektrike na žival ni mogoč (preprečeni elektrošoki).

b) Standard za ugodno počutje prašičev

- Krajšanje repov se ne opravlja rutinsko.
- Svinje imajo v tednu pred prasiatvijo na voljo material (slamo) za gradnjo gnezda, razen če uporabe materiala ne dopušča način reje (sistem perforiranih tal in sistem odgojevanja).
- Rejec zna preprečiti agresivnost med prašiči (tekači in pitanci) z vzpostavitvijo stabilnih socialnih skupin. Prašičev iz različnih socialnih skupin ne meša med seboj. Če se pojavi agresivnost, zna rejec oceniti in ločiti iz skupine poškodovane in napadane prašiče, predvsem pa tiste, ki so agresivni in napadajo.

c) Standard za ugodno počutje rejnih živali

- Živali so zdravega videza in v primerni rejni kondiciji.
- V prehrano živali se sme vključevati le dovoljene snovi le za dovoljene preventivne, terapevtske ali zootehniške namene.
- Na živalih niso vidne posledice namernih pohabljanj (manjka uhelj, rep, okončina ..). Izjema so pašne živali, ki si poškodujejo dele telesa same. Izjeme so poškodbe uhljev zaradi zatrganja ušesnih števil.

DVIG KAZENSKIH TOČK, SPREMENJEN SISTEM SANKCIONIRANJA

Osnovno načelo točkovanja kršitve določene zahte-

ve ostaja enak. Za vsako kršitev je predpisana višina kazenskih točk. Opozarjamo, da se je pri nekaterih zahtevah povečalo število (kazenskih) točk. Točke variirajo od 5 do 100. Točke se po posameznem standardu seštevajo, in če se jih nabere do 99, se upravičena plačila v tekočem letu zmanjšajo za 1 odstotek. Če pa je kazenskih točk 100 ali več, je znižanje plačil 3-odstotno. Zaradi dejstva, da so v novi ureditvi standardi združeni v štiri osnovna področja, se v primeru kršitev več standardov znotraj posameznega področja za znižanje izplačil uporabi seštevka točk samo v enem standardu, in sicer tistem, ki ima najvišji odstotek znižanja (primer 2). Odstotki znižanj izplačil se med področji seštevajo, vendar v enem letu ne smejo preseči 5-odstotno znižanje za vsa plačila. Tudi če je seštevka odstotkov večji, je znižanje plačil v tekočem letu 5-odstotno (primer 3). Če se v naslednjem letu ista kršitev (v istem standardu) ponovi, se odstotek znižanja pomnoži s faktorjem 3; kljub temu skupen odstotek znižanja plačil v tekočem letu ne sme preseči 15 odstotkov.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije si tudi v prihodnje želi, da bi prihajalo do čimmanj zapletov pri izvajanju kontrol; predvsem tistih, ki so posledica napačne razlage obstoječih predpisov oz. pomanjkanja določenih znanj in izkušenj pri kontrolorjih navzkrižne skladnosti.

Na KGZS smo tudi zaskrbljeni nad dejstvom, da je vzorec kmetij, na katerem se je v letu 2008 opravila kontrola navzkrižne skladnosti, v Sloveniji blizu desetih odstotkov. Zavedamo se, da je operativna odločitev vsake države članice na

kakšen način (in obsegu) bo izvajal določene kontrole. Kljub temu smo mnenja, da bi se morali truditi v smeri izvedbe kontrol v okvirih, ki jih določa evropska zakonodaja, kjer se predpisuje izvedbo kontrol na vsaj 1% kmetij, ki so zavezane izpolnjevati navzkrižno skladnost. Verjamemo, da bi se lahko več storilo v smeri zmanjšanja skupnega števila (vseh) kontrol, ki lahko doleti določeno kmetijo. Z naraščanjem števila kontrolnih pregledov se namreč povečujejo stroški izvedbe (učinkovitost kontrol) ter obremenitve kmetov.

**Primer 2:
Rezultat kontrole navzkrižne skladnosti za kmetijo X:**

Standard	Področje A
Standard za nitrate	150 točk = 3 % znižanje plačil
Standard za odpadno blato	50 točk = 1 % znižanja plačil
Dejansko znižanje plačil za kmetijo X	3 % znižanje plačil*

*Pri ugotovljenih kršitvah v različnih standardih (enega področja) se za končno določitev znižanja upošteva tisti standard, kjer je bil višji seštevka kazenskih točk (v primeru kmetije X je to Standard za nitrate: 150 točk).

**Primer 3:
Rezultati kontrole navzkrižne skladnosti za kmetijo Y:**

Standard	Področje A	Področje B
Standard za nitrate	150 točk = 3 % znižanja plačil	
Standard za odpadno blato	50 točk = 1 % znižanja plačil	
Standard za identifikacijo in registracijo govedi		110 točk = 3 %
Standard za identifikacijo in registracijo prašičev		10 točk = 1 %
Dejansko znižanje plačil za kmetijo Y	5 % znižanje plačil*	

*S področja A se upošteva samo standard za nitrate (3 %).
S področja B se upošteva samo standard za identifikacijo in registracijo govedi (3 %).
Vsota področij A in B je sicer 6 %, a ker je lahko v tekočem letu znižanje plačil največ 5 %, se torej za kmetijo Y upošteva znižanje plačil v višini 5 %.

POZOR!
Z letom 2009 se končuje prehodno obdobje za dve pomembni zahtevi s področja C (Dobro počutje živali), Standard za ugodno počutje telet:

- Teleta, starejša od 8 tednov, morajo biti nameščena v skupinah.
- Če so teleta do 8 tednov starosti nameščena individualno, imajo individualni boksi za zdrava teleta take pregrade, da se teleta med seboj vidijo, zaznavajo in dotikajo, in ustrezajo predpisani širini in dolžini.

Obe zahtevi se pri kontroli navzkrižne skladnosti kontrolirata le pri tistih kmetijah, ki imajo na dan pregleda vsaj 6 oz. več kot 6 telet ob predpostavki, da je tele govedo do šestega meseca starosti.

Navzkrižno skladnost je potrebno razumeti kot živ organizem, ki se v bolj ali manj pričakovanih časovnih obdobjih spreminja. Na KGZS bomo v sodelovanju z MKGP skušali v najkrajšem možnem času pripraviti novo informativno gradivo, hkrati pa želimo, da kmetje izkoristite številna predavanja in druga znanja, ki jih ponujajo kmetijski svetovalci na kmetijsko-gozdarskih zavodih po vsej Sloveniji.

» STANE LEVART

Gnojenje in gnojilni načrti

Organska in mineralna gnojila so pomemben vir hranil za rastline, pomembno pa je, da jih uporabljamo v skladu s potrebami rastlin po hranilih. Temelj vsakega strokovno utemeljenega gnojenja je dobro pripravljene gnojilni načrt, izdelan na podlagi analize tal.

Obveznosti in omejitve pri gnojenju določajo različni predpisi. Vsi kmetje morajo glede gnojenja upoštevati zahteve, ki so opredeljene v:

1. Uredbi o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (Uradni list RS, št. 84/2005, 62/2008) in
2. Pravilniku za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (Uradni list RS, št. 130/2004).

UREDBA O MEJNIH VREDNOSTIH VNOSA NEVARNIH SNOVI IN GNOJIL V TLA

Ta uredba določa, da skupni letni vnos hranil z živinskimi gnojili ne sme presegati **170 kg dušika/ha, fosforja 120 kg P₂O₅/ha in kalija 300 kg K₂O/ha.**

Uredba določa tudi, kdaj je gnojenje s tekočimi živinskimi gnojili prepovedano:

- na tleh, nasičenih z vodo,
- na tleh, prekritih z več kot 10 cm debelo snežno odejo,
- na velikih strminah, kjer gnojevka ali gnojnica odteka po površini,
- na zmrznjenih tleh,
- na vodnih zemljiščih,
- na zemljiščih brez zelene odeje od 15. 11. do 15. 2. (v obalnem območju ta omejitev velja od 1. 12. do 31. 1. – seznam teh K.O. je objavljen v Pravilniku za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (Uradni list RS, 130/2004)).

Gnojenje s tekočimi živinskimi gnojili je prepovedano tudi na najožjem vodovarstvenem območju (VVO I) in na stavbnih zemljiščih.

Obenem ta uredba določa, da mora kmetijsko gospodarstvo, na katerem je več kot 5 GVŽ in hkrati presega letno obremenitev 140 kg N/ha, imeti za vnos živinskih gnojil na kmetijskih zemljiščih v uporabi izdelan gnojilni načrt ali letni operativni načrt razvoja živinskih gnojil. Presežke živinskih gnojil je potrebno oddati drugim lastnikom kmetijskih zemljišč ali jih predelati in prodati.

PRAVILNIK ZA IZVAJANJE DOBRE PRAKSE PRI GNOJENJU

Pravilnik opredeljuje, da je gnojila potrebno uporabljati v skladu s potrebami rastlin po hranilih, tako da rastline hranila lahko izkoristijo v največji možni meri, da se pri pridelavi čim bolj prepreči izgube hranil in izpiranje v površinske ali podzemne vode. Za strokovno utemeljeno gnojenje in skladiščenje živinskih gnojil je treba izdelati operativni načrt razvoja živinskih gnojil, v katerem se oceni skupna količina živinskih gnojil in določi čas gnojenja in odmere gnojila za vsa razpoložljiva zemljišča.

DODATNE ZAHTEVE ZA GNOJENJE ZA KMETE, VKLJUČENE V UKREPE SKOP

Za pridobivanje plačil in za izvajanje kmetijsko okoljskih

ukrepov (SKOP) iz naslova PRP 2004-2006 je zahtevan gnojilni načrt na podlagi analize tal. **Analizo tal in gnojilni načrt je potrebno narediti za vsak GERK.** V primeru enakih lastnosti tal in enake vrste rabe več GERK-ov je možno te GERK-e zajeti v gnojilni načrt, narejen na podlagi ene analize tal.

DODATNE ZAHTEVE ZA GNOJENJE ZA KMETE, VKLJUČENE V PODUKREPE KOP

PRP 2007-2013 predpisuje za vse, ki so vključeni v podukrepe KOP in uporabljajo mineralna gnojila, izdelavo gnojilnega načrta. Analizo tal in gnojilni načrt je potrebno narediti za vsako enoto rabe na kmetiji (GERK), na kateri se uporabljajo mineralna gnojila. V primeru enakih lastnosti tal in enake rabe več GERK-ov je možno te GERK-e zajeti v gnojilni načrt, narejen na podlagi ene analize tal. Gnojilni načrt, ki je lahko enoleten ali večleten, mora biti pripravljen za vsako posamezno leto na podlagi analize tal, stare do 5 let.

Obtežba z živino na kmetijskem gospodarstvu ne sme presegati 1,9 GVŽ/ha kmetijskih zemljišč v uporabi in kmetijsko gospodarstvo ne sme proizvajati presežkov živinskih gnojil. Za kmete, vključene v KOP, veljajo za to področje še dodatne zahteve navzkrižne skladnosti:

- Kmetijsko gospodarstvo, ki redi živino, mora voditi

evidenco uporabe živinskih gnojil, iz katere morajo biti razvidni najmanj podatki o GERK-PID-u in domačem imenu GERK-a, količini in vrsti živinskega gnoja ter času gnojenja.

- Vsak podukrep KOP ima posebej opredeljeno količino dovoljenega dušika iz mineralnih gnojil, ki ga posamezno KMG lahko uporabi. Te vrednosti za posamezne podukrepe znašajo od 0 do 250 kg N/ha letno.
- Letni vnos fosforja pri gnojenju z živinskimi gnojili ne sme presegati 120 kg P₂O₅/ha.
- Poleg tega KMG ne sme gnojiti na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 m od meje brega voda 1. reda in 5 m od voda 2. reda.

DODATNE ZAHTEVE ZA GNOJENJE NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH (VVO)

Omejitve za gnojenje na VVO so strožje kot za ostala kmetijska zemljišča, saj je na teh območjih neposredno ogrožena pitna voda. Za nekatere vodonosnike so že sprejete Uredbe o vodovarstvenih območjih za vodna telesa posameznih vodonosnikov. Vodovarstvene režime gnojenja morajo upoštevati tisti kmetje, ki kmetujejo na že opredeljenih vodovarstvenih območjih. Za kmete na ostalih VVO (kjer te uredbe še niso sprejete) pa velja, da morajo upoštevati določila iz Uredbe

o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla in občinske predpise s področja varovanja voda. Če se posamezen GERK nahaja znotraj vodovarstvenega območja, se lahko preveri na predtisku za oddajo vlog za ukrepe kmetijske politike, kjer je vključenost GERK-a v najožje vodovarstveno območje označena z VVO-1-09, vključenost v ožje ali širše vodovarstveno območje pa z VVO-09.

Na vseh vodovarstvenih območjih je za gnojenje potrebno imeti izdelan gnojilni načrt.

Gnojenje z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, ter z gnojivko in gnojnico je dovoljeno na ožjih (VVOII) in širših vodovarstvenih območjih (VVO III), ob tem, da se ne presežejo mejne vrednosti vnosa gnojil v tla, kot so opredeljene v nadaljevanju. Gnojenje z vsaj šest mesecev zorenim hlevskim gnojem je dovoljeno tudi na najožjem vodovarstvenem območju (VVO I), razen na njivah brez dosevkov na lahkih tleh od spravila posevkov do 15. februarja, na srednje težkih in težkih tleh pa od spravila posevkov do 31. januarja. Na kmetijskih zemljiščih na VVO, kjer je oskrbljenost z mineral-

nim dušikom manjša ali enaka 30 kg N/ha, je mejna vrednost letnega vnosa dušika iz mineralnih in živinskih gnojil skupaj za posamezne vrste kmetijskih rastlin naslednja:

Kmetijska rastlina	kg N/ha
Ozimna pšenica, ozimna ogrščica	150
Ozimni ječmen	120
Ozimna rž, jari ječmen, oves	80
Glavnata solata	45
Kitajsko zelje	90
Repa, gorčica, oljna repica in drugi dosevki	50
Grah, detelja in druge metuljnice	30
Ostale kmetijske rastline	170

Upoštevati je potrebno še omejitve v posameznih fazah rasti. Pri začetnem gnojenju in dognojevanju vnos dušika iz mineralnih in živinskih gnojil ne sme presegati 50 kg/ha na lahkih tleh, na srednje težkih in težkih tleh pa 80 kg/ha. Na KMG, vključenih v podukrep KOP – »Pokritost tal na vodovarstvenem območju«, enkratni odmerek dušika ne sme presegati 30 kg N/ha.

Vnos dušika v tla na VVO je tudi časovno omejen, z namenom, da rastlinam damo hranila v času, ko jih dejansko potrebujejo.

Prepovedi vnosa dušika v tla na VVO:

1. Prepoved gnojenja z gnojnico, gnojivko ali kompostom z neomejeno uporabo

Zemljišča z zeleno odejo:

- Na lahkih tleh od 15. 10. do 31. 1.
- Na srednje težkih in težkih tleh od 15. 11. do 15. 1.

Ostala zemljišča:

- Z zaoravanjem žetvenih ostankov
 - Na lahkih tleh od 1. 10. do 15. 2.
 - Na srednje težkih in težkih tleh od 15. 10. do 15. 2.
- Brez zaoravanja žetvenih ostankov od spravila pridelkov do 15. 2.

2. Prepoved gnojenja njiv s hlevskim gnojem na zemljiščih brez dosevkov

- Na lahkih tleh od spravila posevkov do 15. 2.
- Na srednje težkih do težkih tleh od spravila posevkov do 31.

3. Prepoved gnojenja z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik

- Zemljišča z zeleno odejo od 15. 10. do 31. 1.
- Ostala zemljišča od spravila pridelkov do 15. 2.

Na vseh vodovarstvenih območjih je treba upoštevati tudi zahtevo, da od žetve pa do začetka trajanja prepovedi gnojenja količina dušika, ki se sme vnesti v tla na vodovarstvenih območjih, ne sme presegati 40 kg/ha.

Letni vnos fosforja in kalija z živinskimi gnojili na VVO ne sme presegati 120 kg P₂O₅/ha ter 300 kg K₂O/ha.

SKLEP

Vsi kmetje, ki vlagajo zahteve za katerikoli ukrep kmetijske politike, morajo izpolnjevati zahteve, opredeljene v Uredbi

o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju (Uradni list RS, št. 11/2009) (navzkrižna skladnost), ki povzema že veljavne evropske in slovenske predpise:

- Gnojnice ali gnojivke se ne uporabljajo na kmetijskih zemljiščih brez zelene odeje od 15. novembra do 15. februarja.
- Z gnojnico ali gnojivko se na velikih strminah ne gnoji tako, da se omogoča odtekanje gnojivke ali gnojnice po površinah.
- Gnojnice ali gnojivke se ne uporabljajo na kmetijskih zemljiščih, kjer so tla nasičena z vodo ali poplavljeni, zamrznjena ali prekrita z več kot 10 cm debelo snežno odejo, in na najožjih vodovarstvenih območjih (VVO I).
- Na VVO se gnojila, glede na vrsto gnojila in zemljišča, uporabljajo v določenih obdobjih leta.
- Kmetijsko gospodarstvo ima zadostne skladiščne kapacitete za skladiščenje organskih odpadkov (gnoja, gnojivke, gnojnice in komposta) za najmanj šest mesecev na celinskem in štiri mesece na obalnem območju.
- Po vizualni oceni so skladiščni prostori izdelani v skladu s predpisi, tako da iz njih ne odteka ali pronica odpadna voda.
- Kmetijsko gospodarstvo s presežkom živinskih gnojil ima potrjeno o oddaji oziroma prodaji presežne količine živinskih gnojil. Letni vnos dušika pri gnojenju z živinskimi gnojili namreč ne sme presegati 170 kg/ha kmetijskih zemljišč v uporabi.

» TONČKA JESENKO

Dobro počutje živali

Dobro počutje živali je nekaj, kar se tiče vseh nas, pa naj si bo ob obisku živalskega vrta, ko gremo na ribolov ali pa pri reji živali.

ETIKA

Etika dobrega počutja živali izhaja iz spoznanja, da so živali čuteče, kar pomeni, da imajo čustva in so sposobne občutiti trpljenje in ugodje. Skozi leta so mnogi, ki imajo opravka z živalmi, razvili kodekse etike ravnanja z živalmi.

Ravnanje z živalmi je tema, o kateri se razpreja že dolgo. Leta 1781 se je angleški filozof Jeremy Bentham začel spraševati, če živali trpijo. Širša javnost pa je bolj poglobljeno začela razmišljati o tem kakšnih 200 let pozneje. Danes je razmišljanje posameznikov o čustvovanju živali zelo različno. Znanstveniki pa ugotavljajo, da se ljudje odločamo o tem glede na to, kakšen imamo odnos in obveznosti do živali ter kakšne koristi imamo od njih. Naša zgodovina in kultura pomembno vplivata na odnos do živali in seveda ravnanje z živalmi v naši okolici.

DOBRA PRAKSA RAVNANJA Z ŽIVALMI

Dobra praksa ravnanja z živalmi je znanstveno področje. Strokovnjaki so razvili postopke za ugotavljanje stresnih odzivov, stisk in trpljenja živali. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je za zanje odgovoren človek, vsaj za živali v reji, katerim kroji bivalni prostor, krmne obroke, higienske razmere in transport. Največkrat je za slabo počutje in stres pri živalih krivo neznanje rejca, pomanjkanje njegovih izkušenj, spretnosti, usposobljenosti, prakse in zanimanja za živali.

Splošna priporočila pri dobri praksi ravnanja z živalmi

- Upoštevanje skrbnega in odgovornega ravnanja z živalmi v vseh obdobjih življenja: od rojstva, v času reje in med transportom.
- Potrebno znanje o obnašanju živali, ki ga upoštevamo pri ravnanju z živalmi.
- Priskrbeti primerno in varno prehrano, ki ustreza živalski vrsti in stopnji razvoja.
- Zagotoviti ustrezno infrastrukturo za vsako živalsko vrsto posebej, tako da živalim zagotovimo varnost, počitek in ugodje.
- Prevoz in ravnanje živali na način, ki zmanjša stres, prepreči poškodbe in nepotrebno trpljenje živali.
- Vzdrževanje objektov, v katerih se zadržujejo živali, in ustvarjanje primerenih higienskih pogojev.

Upoštevanje priporočil dobre prakse ravnanja z živalmi je koristno in pomembno tudi za izboljšanje dobrega počutja ljudi in odnosa do živali. Posledično pa se izboljša tudi končni izdelek, torej meso, mleko, jajca in ostalo. Neustrezno ravnanje z živalmi med rejo in pred zakolom se kaže na končnem proizvodu. Dobra praksa ravnanja z živalmi in živilska industrija lahko igra pomembno vlogo pri dostopu hrane živalskega izvora iz rej, ki so prijazne živalim. Sodelovanje lahko doprinese boljše ekonomske učinke ter pripomore k bolj-

šemu zdravju ljudi in živali. Dobro počutje živali ne sme biti obravnavano kot samostojno znanstveno področje, ampak se prepreda z mnogimi drugimi področji, kot so: varna hrana, zdravje ljudi in živali, okoljski dejavniki, varnost rejca, razvoj podeželja in drugi. Problemi ravnanja z živalmi se kažejo na zelo različnih področjih. Najpogostejše nepravilnosti so opazne pri transportu, v klavnicah, pri preskrbi s hrano in vodo, osamitvah živali zara-

di boleznih, pri delu z ekonomsko nezanimivimi živalmi in zadrževanju živali v pogojih, ki so neprimerne glede na njihovo genetsko dispozicijo. Ta problematična področja nam lahko predstavljajo dobra izhodišča za delo na področju dobre prakse ravnanja z živalmi.

» LUCIJA PINTERIČ

NADZOR NAD RAVNANJEM Z ŽIVALMI V VEČJIH KLAVNICAH

Klavnice po Evropi bodo v prihodnje morda morale zaposliti še dodatnega uslužbenca, ki bo zadolžen za nadzor nad počutjem živali in njihovim ravnanjem v klavnici. Evropska komisija potrebuje za potrditev predloga odobritev vseh 27 članic. Ob sprejetju predloga je potrebno upoštevati tudi tehnične spremembe v klavnicah, ki bi omogočale neprestan nadzor nad rokovanjem z živalmi in klanjem. Oseba, ki bo nadzorovala, bo morala biti ustrezno izobražena in potrjena s stani pristojne organizacije. Iz predloga so izvzete manjše klavnice.

Trenutna evropska zakonodaja na tem področju je zastarela in potrebuje posodobitve. Ta predlog lahko pripelje do velikih sprememb v načinu ravnanja z živalmi ob klanju. Letno se v Evropski uniji zakolje za meso skoraj 360 milijonov goved, prašičev, koz in ovc. (vir: Meat International št. 8, 2008)

Stavim na stroko

Ivan Bučar, direktor veletržnice v Ljubljani, o težavah in priložnostih prodaje kmetijskih pridelkov.

So ljudje, ki radi tarnajo, in so ljudje, ki se s težavami spopadejo. Eden izmed zadnjih je gotovo Ivan Bučar, kmet - pridelovalec zelenjave iz vasi Veliko Mlačevo pri Grosupljem. Kot inženir kmetijstva opravlja delo direktorja Veletržnice Ljubljana. A to še zdaleč ni vse. Je predsednik Zadruga pridelovalcev in trgovcev sadja in zelenjave Slovenije, na Ministrstvu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sodeluje v delovni skupini za pripravo Strategije razvoja kmetijstva, je član upravnega odbora Gospodarsko interesnega združenja (GIZ) Pikapolonica, v organih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) deluje kot član sveta območne enote (OE) Ljubljana in je član odbora za poljedelstvo, vrtnarstvo in travništvo pri KGZS.

Iz medijev vas večina pozna kot borca za ohranitev veletržnice v Ljubljani, ki naj bi se v kratkem selila na Cesto dveh cesarjev na Vič. Kaj pomeni veletržnica za slovenske kmete in kaj za potrošnike?

Ljubljana je glavno mesto Slovenije, kjer živi okoli 300.000 prebivalcev, ki predstavljajo veliko kupno moč za kmetijske pridelke. Kmetje iz vse Slovenije imajo na veletržnici možnost prodaje pridelkov po primernih cenah. Kakovostni, lokalno pridelani

pridelki predstavljajo ogromno pridobitev za potrošnike. Na veletržnici kupujejo trgovci, ki se ukvarjajo s prodajo na drobno, gostilničarji, hotelirji in ljudje, ki se ukvarjajo s prodajo – dokupujejo del zelenjave, ki je sami ne morejo pridelati. Nova lokacija na Cesti dveh cesarjev ni idealna, je pa sprejemljiva. Potrjena je s strani ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Milana Pogačnika in župana Ljubljane Zorana Jankovića. Gre za zemljišče v upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki bo do konca marca preneseno na Mestno občino Ljubljana. Na njem se trenutno nahajajo nelegalni vrtički.

Kako je veletržnica organizirana?

Deluje zelo enostavno. Kmet pripelje svoje pridelke in jih ob predložitvi ustreznih potrdil lahko prodaja. Pristojbina za prodajo znaša 12 evrov. Po novem Zakonu okmetijstvu ima kmet možnost individualne prodaje svojih pridelkov do vrednosti, ko ni davčni zavezanec. Postavljamo tudi projekt prodaje preko spleta. Naš cilj je skrbeti tudi za interese srednjih in malih kmetov.

Koliko slovenskih pridelovalcev sploh prodaja na veletržnici?

V času sezone od 25 do 50 kmetov. Tržni delež zelo variira. Lahko rečem, da je okoli 10–15 % sadja in zelenjave v času sezone na veletržnici slo-

Ivan Bučar poziva h kupovanju slovenske hrane, ki je pridelana lokalno in je zato tudi najprimernejša. S tem potrošniki podpirajo slovenske kmete in prispevajo k ohranjanju okolja.

venskega porekla. Želim si, da bi se za prodajo sadja in zelenjave na veletržnici odločalo več zadrug. Nakup in uživanje pridelkov slovenskega porekla je izjemnega pomena tudi zaradi ustreznega inšpekcijskega nadzora nad temi pridelki, ki poleg stroge zakonodaje zagotavljajo varno hrano. Potrošniki so velikokrat premalo osveščeni in dajejo premalo pozornosti temu, kaj pojedjo. Trend gre v to smer, žal prepočasi. Pri uvozu sadja in zelenjave iz drugih držav se namreč izvaja kontrola zgolj na ostanke fitofarmaceutskih sredstev, registriranih v Sloveniji, ne pa tudi tistih, ki jih lahko uporabljajo pridelovalci zunaj naših meja.

Verjetno je tudi to eden izmed razlogov, da ste pred leti vložili pobudo za spre-

membo Zakona o javnih naročilih, ki je stopila v veljavo marca 2008.

V začetku marca 2008 je stopila v veljavo novela zakona o javnem naročanju, katere pobudnik sem. To je lepa tržna priložnost za kmete, saj imajo javni zavodi (vrtci, šole, bolnišnice in domovi za ostarele) možnost kupovati živila višje kakovosti in ne le najcenejša.

Pomembno je, da se porabniki sadja in zelenjave zavedajo pomena čim krajše poti od pridelovalca do kupca tako z vidika zdrave prehrane kot cene. Več ko je posrednikov, višja je cena in slabša kakovost. Podatek o 15-odstotni samooskrbi zelenjave v Sloveniji je skrb vzbujajoč tako za ministrstvo kot za vlado in KGZS. Kmetje bi se morali bolje organizirati. Sem oster naspro-

tnik delovanja zadrug po načelu trgovcev – poceni kupiti, drago prodati. Cene bi morale imeti maksimalno 8-12-odstotno maržo. Cena od pridelovalca do trgovca se ne sme zvišati za 50 do 100 % ali več. Slovenski kmet čuti pripadnost zadrugi. Ta mu mora omogočiti boljše pogoje pri nakupu repromateriala in prodaji pridelkov. Strošek bi moral pokriti le strošek delovanja zadrug in ne prinašati ekstra dobička. Tudi s prodajo združnih nepremičnin ne bodo mogli v nedogled reševati svoje likvidnosti.

Ste idejni oče projekta skupna embalaža za slovenske pridelovalce sadja in zelenjave. Nam ga lahko predstavite?

Moja želja je, da bi bila slovensko sadje in zelenjava porab-

niku prepoznavna. Embalaža igra pri tem pomembno vlogo. S tem namenom smo ob podpori Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Biotehniške fakultete v Ljubljani in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije pripravili projekt blagovne znamke Slovensko sadje in zelenjava – zdravo in domače, ki je v postopku zaščite. Verjamem, da je projekt dober. Zastavlja se dvom, ker izpostavljam besedo slovensko, kar je v nasprotju s pravili Evropske unije. To pomeni, da zanj ne moremo pridobiti evropskih sredstev. Kljub temu od imena ne odstopamo. Embalaža je lična, trdna in uporabna. Ne vpija vode, ni odvisna od temperaturnih sprememb ter omogoča neposredno pobiranje zelenjave in pranje.

Ali kmetje projekt podpirajo?

Ko bo projekt končan, ga bomo predstavili tržnim pridelovalcem, kmetom in ostalim. Verjamem, da ga bodo pripravljene finančno podpreti. Dejstvo je, da slovenski kmetje zagotavljamo zgolj 20-25-odstotno samooskrbo, kar pomeni, da si ne konkuriramo. Sicer lahko povem, da kmetje že sedaj načeloma ta projekt podpirajo.

Koliko vam pri vaših dejavnostih pomaga Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije?

V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije zastopam pridelovalce vrtnin. Cenim in velik pomen dajem predvsem strokovnemu delu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije,

ki s svojim delom pomembno prispeva k pripravi boljših zakonskih pogojev za delovanje kmetov. Stavim prav na te ljudi. Politika potrebuje podporo stroke. Kmetje smo v delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije premalo vključeni. Večina jih računa, da bodo vse vedeli in uredili »oni«. Temu ni tako. Kmetje moramo biti organizirani tako v zborničnem kot združnem sistemu. Pri pripravi zakonodaje mora za predlogi stati ustanova, kot je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Upam, da se bomo kmetje kmalu organizirali v Slovensko kmečko podeželsko stranko, ki bo zastopala interese slovenskega kmetstva in podeželja.

»TATJANA VRBOŠEK

Testiranje škropilnic in pršilnikov

Tudi v letošnjem letu bodo potekala testiranja škropilnic in pršilnikov za vse tiste lastnike naprav, ki so po Zakonu o fitofarmaceutskih sredstvih (U.l. RS, št. 35/07) dolžni vsaki dve leti opraviti pregled pri pooblaščenem nadzornem organu.

KATERE NAPRAVE JE POTREBNO REDNO PREGLEDOVATI?

Pravilnik o spremembah in dopolnitvi Pravilnika o pogojih in postopkih, ki jih morajo izpolnjevati in izvajati pooblaščen nadzorni organi za redno pregledovanje naprav za nanašanje fitofarmaceutskih sredstev (U.l. RS, št. 97/05), pravi, da je potrebno redne preglede opraviti na napravah za površinsko nanašanje fitofarmaceutskih sredstev na traktorski ali samohodni motorni pogon in na napravah za prostorsko nanašanje fitofarma-

Lastniki škropilnic in pršilnikov so dolžni vsaki dve leti opraviti pregled pri pooblaščenem nadzornem organu.

Nalepka kot potrdilo o opravljenem pregledu

cevtskih sredstev na traktorski ali samohodni motorni pogon. Poleg že navedenega novi pravilnik določa, da lahko lastnik nove naprave pridobi znak o pregledu brez opravljenega pregleda naprave, če je predhodno pridobil certifikat o skladnosti. V tem primeru je naloga lastnika, da pri nadzornemu organu poda

predlog za pridobitev znaka o pregledu pred prvo uporabo naprave, vendar najpozneje v šestih mesecih od nakupa, če predloži dokazilo o nakupu ter listine s tehničnimi podatki o napravi oziroma certifikat o skladnosti.

Pravilnik tudi pravi, da mora lastnik rabljene naprave, ki ji do uveljavitve tega pravilnika še ni

bil podeljen znak o pregledu, pred prvim pregledom in vpisom v evidenco naprav nadzornemu organu predložiti dokazilo o nakupu naprave, iz katerega so razvidni čas nakupa in tehnični podatki, ter dokazilo o pridobljenem certifikatu o skladnosti za napravo za nanašanje fitofarmacevtskih

sredstev v Republiki Sloveniji.

Lastnik, ki pripelje na pregled napravo, ki je že bila pregledana, in je znak o pregledu izgubil ali uničil, mora nadzornemu organu predložiti poročilo o zadnjem pregledu.

» MARTIN MAVSAR,
KGZS - Zavod Novo mesto

Težave prekmurskih prašičerejcev

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj se je udeležil letnega občnega zboru Prekmurskega prašičerejskega društva. Prekmurska prašičereja je za slovenski prostor izjemno pomembna, saj predstavlja več kot osemdeset odstotkov celotne slovenske prašičereje.

Prekmurski prašičerejci so na svoj redni letni občni zbor povabili predsednika KGZS g. Smrkolja s sodelavci in mu predstavili problematiko in težaven položaj prašičereje v Sloveniji. Problematika je še najbolj pereča v Pomurju, kjer tamkajšnji prašičerejci redijo več kot 80 % vseh prašičev v Sloveniji. Na zboru Prekmurskega prašičerejskega društva so sprejeli določene sklepe, s katerimi želijo seznaniti tudi širšo javnost:

• Gospodarska kriza se je v prašičereji začela že pred petimi leti in je vrhunec dosegla v letu 2008, trendi pa se nadaljujejo tudi v letu 2009 (primer: cena prašiča pada pod 1,00 evro žive mase). Prizadeta je predvsem osnovna čreda, remont plemenskih živali je tako rekoč zastal, umetno osemenjevanje se je zmanjšalo za 40 %. Vse to so razlogi, zaradi katerih prašičerejci zahtevajo od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da prične z izvajanjem pomoči (»de minimis«) tistim

rejcem, ki niso v celoti izkoristili bonusa 7.500 evrov v letu 2008.

• Prispevne stopnje za zdravstvo, ki jih plačujejo kmetje, se v času gospodarske krize ne smejo poviševati, kot to predvideva Zavod za zdravstveno varstvo.

• Prašičerejci zahtevajo, da se plačila ukrepov OMD ne znižujejo in se ne vključujejo v dohodnino, kot predvideva vlada.

• Zahtevamo 100-odstotno vračilo trošarine za pogonsko gorivo, ki ga uporabljajo kmetje za obdelavo kmetijskih in gozdnih površin.

• Nujno je potrebno pripraviti strategijo razvoja prašičereje v Sloveniji. Pri tem je potrebno upoštevati značilnost slovenske prašičereje, ki je pretežno zasebna prašičereja, pogosto manjše ali srednje velikosti, kar je posledica velikosti kmetij. Hkrati je potrebno upoštevati potrebe po oskrbi širokega kroga prebivalstva in tradicionalno prisotnost prašičereje v Pomurju.

• Standard za ugodno počutje

živali naj se prilagodi in spremeni razmeram in pogojem malih rej, kot so v Sloveniji. Do spremembe se mora izvesti moratorij na izvajanje standardov. Zaradi slabega položaja v panogi zahtevajo prašičerejci sofinanciranje preventivnih zdravstvenih ukrepov programov za prašičerejo.

• Tudi v prašičereji je nujno urediti sofinanciranje zavarovanj, in sicer do enake višine, kot je že v veljavi v poljedelstvu.

• Vzpostavi naj se avansirane investicij s strani države iz programov razvoja podeželja 2007-2013.

• Pri usklajevanju aktov z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki zadevajo področje prašičereje in kmetijstva, je potrebno še večje sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in panožnimi združenji.

• Ker se v Evropi pripravljala imunska kastracija prašičev, se morajo tudi rejci vključiti v pravo pravilnikov in zahtevati, da bodo ta postopek izvajali tudi rejci sami, čeprav obstaja-

jo pomisleki, da bodo ti postopki negativno vplivali na okus mesa in posledično na porabo tradicionalnih proizvodov, kot je npr. prekmurska šunka.

• Dohodkovna nesorazmerja v verigi od proizvajalca, predelave in prodaje so vedno večja. Država bo morala pri tem posredovati, sicer bo prišlo do postopnega opuščanja kmetovanja oz. propada kmetij.

» ALOJZ KOZAR
predsednik Prekmurskega
prašičerejskega društva

Svet za živinorejo o javnih službah in rejskih organizacijah

V četrtek, 26. februarja 2009 je v prostorih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) potekala tretja seja Sveta za živinorejo. Glavna tema seje je bila financiranje izvajanja javne službe strokovnih nalog v živinoreji in financiranje dela priznanih rejskih organizacij, pasemskih zvez in odobrenih organizacij v živinoreji.

Finančna sredstva na proračunski postavki so že določena, zato je minister predlagal, da predstavniki posameznih živalskih vrst v Svetu za živinorejo skupaj s predstavniki rejcev in izvajalcev javne službe strokovnih nalog v živinoreji pripravijo nabor ukrepov, za katere bi MKGP proučilo, ali jih je mogoče financirati v sklopu Programa razvoja podeželja. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je sodelovala pri pripravi

ukrepov na področju govedoreje, prašičereje in konjereje. Ukrepe, ki so bili pripravljene, lahko razdelimo v naslednje glavne skupine:

- pomoč za naložbe v kmetijska gospodarstva,
- financiranje dela priznanih rejskih organizacij,
- pomoč za naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov,
- okoljska pomoč in pomoč za dobro počutje živali,
- pomoč za nadomestilo zaradi omejenih možnosti na nekaterih območjih,
- pomoč za spodbujanje proizvodnje in trženja kakovostnih kmetijskih proizvodov,
- pomoč za živinorejski sektor (ohranjanje in izboljšanje genetske kakovosti živine, pokrivanje dela stroškov uvedbe inovativnih tehnik in praks vzreje),
- obvladovanje tveganj in kriz

(izkoreninjanje nekaterih gospodarsko pomembnih boleznih živali),

- druge vrste pomoči za zaposlovanje, za raziskave in razvoj, za oglaševanje.

Predlogi ukrepov so bili posredovani na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in bodo obravnavani na četrti seji Sveta za živinorejo, ki bo potekala v četrtek, 26. marca 2009.

LEADER in lokalne akcijske skupine

Ustanovitev lokalnega partnerstva, imenovanega Lokalna akcijska skupina (LAS), je izvirna in pomembna lastnost pristopa LEADER.

LAS temelji na tripartitnem partnerstvu, ki je sestavljeno iz predstavnikov javnega sektorja (občine in druge javne inštitucije), civilne družbe (društva, nevladne organizacije, posamezniki) in ekonomskega sektorja (podjetja, območne obrtno-podjetniške zbornice), ki delujejo na področju razvoja podeželja ali so kako drugače pri svojem delu povezane s tem področjem.

Naj vam na kratko predstavim LAS Društvo za razvoj po-

Na območju KGZS – Zavoda Ljubljana je do sedaj ustanovljenih pet LAS-ov:

- Srce Slovenije,
- Sožitje med mestom in podeželjem,
- Po poteh dediščine od Idrije do Kolpe,
- Barje z zaledjem,
- Društvo za razvoj podeželja Zasavje.

deželja Zasavje, ki je kot upravljavca določil KGZS - Zavod Ljubljana.

Za območje vseh treh zasavskih občin je bila 28. novembra 2007 ustanovljena Lokalna akcijska skupina Društvo za razvoj podeželja Zasavje in je že praznovala prvo obletnico obstoja.

Ustanovitev LAS je pomemben dogodek za prihodnji razvoj podeželja, saj je mogoče preko takšne organiziranosti v programskem obdobju 2007-2013 pridobivati sredstva 4. osi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru LEADER programa.

LAS pokriva območje občin Zagorje ob Savi, Trbovlje in

Hrastnik v obsegu 250,9 km² s 29.021 prebivalci. Pri izračunu je bilo izvzeto območje naselja Trbovlje, ker ima več kot 10.000 prebivalcev. Po navodilih EU naj bi se projekti izvajali na območju LAS v naseljih z manj kot 10.000 prebivalcev. V društvu je trenutno 53 članov.

12. avgusta 2008 se je LAS prijavil na javni razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za izbor in potrditev LAS, upravičenih za izvajanje pristopa LEADER, in 12. januarja 2009 dobil odločbo

o dodelitvi statusa delujoče LAS.

LAS je 6. marca 2009 objavil javni poziv za nabor projektnih predlogov za leto 2010, ki je vsem dostopen na spletnih straneh občin Zagorje ob Savi (www.zagorje.si), Trbovlje (www.trbovlje.si) in Hrastnik (www.hrastnik.si/obcina), na spletni strani upravljavca LAS: KGZS – Zavod LJ (www.lj.kgzs.si) in na spletni

strani LAS (www.las-zasavje.si).

Predmet javnega poziva je nabor projektnih predlogov, ki sledijo viziji in strateškim ciljem Lokalne razvojne strategije (LRS).

Ključni cilji LRS so:

- Spodbujati razvoj sonaravnega kmetovanja in ohranjanja kmetijske proizvodnje.
- Prispevati k ohranjanju biotske raznovrstnosti in

kulturne krajine.

- Prispevati k ohranjanju kakovosti in vitalnosti gozdov.
- Okrepiti razvoj podjetništva in podjetniške kulture.
- Ustvariti pogoje za razvoj perspektivnih dejavnosti na podeželju.
- Posodobiti vaško infrastrukturo.
- Povečati vključenost različ-

nih skupin v socialno življenje na podeželju.

- Ohraniti tradicijo in izročilo na podeželju.
- Razviti prepoznavne turistične proizvode na podeželju.
- Povečati turistično prepoznavnost podeželja.

» KARMEN SKALIČ

KGZS – Zavod Ljubljana

Težave mlečnega sektorja

Odbor za govedorejo je na konstitutivni seji opozoril na najbolj pereče težave slovenske govedoreje.

Odbor za govedorejo se je oblikoval na prvi, konstitutivni seji v začetku marca. Prisotni člani so za svojega predsednika izvolili Marka Dolinarja in za podpredsednika Andreja Presečnika. V nadaljevanju se je razpravljalo o trenutnem položaju in perspektivi slovenske govedoreje ter sprejeli naslednje sklepe:

- Odbor za govedorejo poziva ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da na prvem zasedanju Sveta ministrov EU na dnevni red vloži problematiko nizkih odkupnih cen mleka in pozove Komisijo EU k rešitvi nastalega položaja.
- Odbor za govedorejo poziva Vlado RS, da sprejme potrebne ukrepe, ki bodo zaustavili padec odkupnih cen mleka in zagotovili pogoje za nadaljnjo prirejo mleka. Vlada RS mora v okviru svojih pristojnosti preprečiti dvig posrednih stroškov, ki vplivajo na prirejo mleka, in zagotoviti 100 % vračilo trošarine na energente.

- Odbor za govedorejo poziva Vlado RS, da v verigi prireje, predelave in prodaje mleka zagotovi ustrezna razmerja pri delitvi prodajne cene mleka. Zagotoviti je potrebno pravičen delež prodajne cene mleka posameznemu sektorju znotraj verige glede na nastale stroške.
- Odbor za govedorejo poziva trgovce, da na prodajnih po-

- licah zagotovijo ločeno ponudbo slovenskih prehrabnih izdelkov, izdelkov iz EU in izdelkov iz tretjih držav ter na ta način omogočijo potrošniku nemoteno izbiro med prehranskimi izdelki različnih porekel.
- Odbor za govedorejo poziva ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pristopi k pripravi zakona

o generični promociji.

- Odbor za govedorejo poziva mlekarsko industrijo, da se ustrezno prestrukturira in enotno nastopa pri ponudbi svojih izdelkov trgovcem.
- Odbor za govedorejo poziva Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, da pošlje javni poziv državljanom RS s sloganom: »KUPUJMO SLOVENSKO«.

Čebelarški sejem – Celje 2009

Čebelarška zveza Slovenije (ČZS) je med 21. in 22. marcem že dvaintrideseto leto zapored pripravila državni čebelarški posvet z mednarodno prodajno razstavo oz. čebelarški sejem, kot ga pogovorno imenujemo čebelarji. Čebelarški sejem že več kot deset let uspešno organiziramo na celjskem sejmišču.

Tudi letošnji sejem bi lahko označili za uspešen. Udeležilo se ga je več kot tri tisoč domačih in tujih čebelarjev. Na mednarodni prodajni razstavi so sodelovali praktično vsi domači prodajalci najnovejše čebelarške opreme, pa tudi številni tuji razstavljalci. Vzdušje je bilo odlično in tudi sejmski vrvež je spominjal na šumenje čebel v panju. Udeležba bi bila še večja, če ne bi mnogih čebelarjev odtegnil veseljaški športni dogodek v Planici in tudi sicer čudoviti sončni dnevi, na katere v tem delu leta čebele že izletavajo po prvi cvetni prah in medičino.

Osrednji temi dvodnevne državnega čebelarškega posveta sta bili trženje čebeljih pridelkov in gozdno medenje. Prvi dan je bilo na sporedu trženje. Strokovni sodelavec g. Milan Meglič je predstavil pred kratkim pridobljeno geografsko označbo Slovenski med. G. Maks Vrečko je poslušalce vzpodbujal z mnogimi nasveti, kako uspešno tržiti čebele pridelke. Kako komunicirati s kupci čebeljih pridelkov pa je razlagal g. Saša Mikič. Sledilo je še predavanje dr. Rodoljuba Živadinovića iz Srbije z aktualno tematiko o zatiranju varoj s sredstvi, ki ne puščajo ostankov v čebeljih pridelkih.

Drugi dan je sledila druga tema - gozdno medenje in čebele paše v spremenjenih klimatskih razmerah.

Dr. Hermann Pechhacker iz Avstrije in g. Pavle Zdešar sta soglasno ugotavljala, da segrevanje ozračja nedvoumno že vpliva na čebele paše, tako v negativnem kot tudi pozitivnem smislu. Poleg splošnejše spremembe človeške potrošnje v družbi bodo morali v novih razmerah čebelarji prilagoditi poletno oskrbo čebeljih družin in sedanjo tehnologijo čebelarjenja. Predavanji je zakrožila okrogla miza o gozdnem medenju.

Odprtja čebelarškega sejma in novinarske konference sta se udeležila tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) g. Ciril Smrkolj in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) prof. dr. Milan Pogačnik.

Predsednik ČZS Boštjan Noč je na novinarski konferenci poudaril, da si čebelarji želijo boljše sezone za svoje čebele, saj so se lani soočali z zimskim izginjanjem čebeljih družin in spomladanskimi pomori, pa tudi s slabo letino. Ob tem je povedal, da so čebele prezimile bistveno bolje kot lani in pričakujejo manj težav na področju zdravja čebel. V ČZS podpirajo enoten pristop zatiranja varoze, prepričani pa so tudi, da lahko v prihodnje s številnimi ukrepi izboljšajo pogoje za razvoj čebelarstva. Eden takih je po njegovih besedah zagotovo tudi državna podpora na panj. Slednje po

Sejmski vrvež je spominjal na šumenje čebel v panju. Ustvarjanje novih poznanstev, nakupi, družabni pogovori, sklepanje novih poslovnih dogovorov.

besedah ministra Pogačnika podpirajo tudi na MKGP, saj se zavedajo, da nosijo čebelarji veliko odgovornost skrbi za kranjsko čebelo.

Minister Pogačnik je ob tem pojasnil, da bo pred uveljavitvijo omenjene podpore potrebno izpeljati pogajanja z Evropsko komisijo in torej pridobiti soglasje k taki državni podpori. Po ministrovih besedah bo potrebno pripraviti ustrezne strokovne in pravne podlage. Minister je poudaril še dobro sodelovanje s ČZS. Še aktivnejše sodelovanje s ČZS kot v preteklosti je napovedal tudi predsednik KGZS Ciril Smrkolj.

Na novinarski konferenci sta bila predstavljena še geografska označba Slovenski med in tretji mednarodni fo-

rum apiterapija in apikvaliteta. Milan Meglič je pojasnil, da so slovenski čebelarji decembra lani dobili »prvo bitko, to je nacionalno zaščito slovenskega medu z geografsko označbo,« medtem ko bo končna bitka dobljena šele po prejemu pozitivne odločbe iz Bruslja. Gorazd Čad je predstavil mednarodni dogodek »tretji mednarodni forum apiterapija in apikvaliteta«, ki bo leta 2010 potekal v Sloveniji. Mednarodni forum bo odlična priložnost za promocijo Slovenije in njenega čebelarstva. (vir: Celjski sejem in ČZS)

»MARKO BORKO
Čebelarška zveza Slovenije

Nova sezona kasaške karavane

Kasaške dirke niso le športni dogodek, pač pa prikaz uspeha rejskega dela. Letošnja sezona se bo pričela z velikonočnim ponedeljkom.

Kasači in njihovi rejci, tekmovalci ter številni ljubitelji kasaškega športa po zimskem premoru že težko čakajo na začetek letošnje kasaške sezone v Sloveniji, ki se bo tako kot vsa pretekla leta tudi letos že po tradiciji začela v Ljutomeru na velikonočni ponedeljek. Na tamkajšnjem hipodromu se bo 13. aprila začela nova tekmovalna sezona, ki se bo končala 11. oktobra, in to prav tako v Ljutomeru. Zveza društev kasaške centrale Slovenije vas vabi, da se dirk udeležite.

V letošnjem letu se nam obeta triindvajset zanimivih tekmovalnih dni. Termini tekmovalnih dni so usklajeni, prav tako so določena tudi državna prvenstva. Upravni odbor Zveze društev kasaške centrale Slovenije je skladno s Pravilnikom o kasaških dirkah (PKD) določil termine in pogoje za vplačila vpisnin v rejske dirke za leto 2009. Vpis oziroma vplačila v rejske dirke so dovoljena kasačem, ki so vpisani v register slovenskih kasačev kot slovenski kasači, imajo znano poreklo ter poravnane vse takse in pristojbine, kot to opredeljuje PKD. Šampionat Slovenije bo 7. junija na hipodromu Brege pri Krškem v organizaciji KK Posavje Krško, rejci pa bodo svoje tri- do štirinajstletne slovenske kasače preizkusili na progi dolžine 1600 metrov (kvalifikacije in finale v istem dnevu). KD Slovenske Gorice Lenart bo 16. avgusta organizator Kriterija petletnikov, petletni slovenski kasači pa se bodo pomerili za naslov najboljšega petletnika na progi dolžine 2100

metrov. Letošnje državno prvenstvo za triletne slovenske kasače na progi dolžine 2100 metrov bo 30. avgusta, državno prvenstvo za dveletne slovenske kasače na progi dolžine 1600 metrov pa 11. oktobra. Obe rejski dirki bodo pripravili ljutomerski organizatorji na svojem hipodromu v Ljutomeru. Letošnja osrednja kasaška prireditev, 19. slovenski kasaški derbi, bo 6. septembra na hipodromu Stožice v Ljubljani, štiriletni kasači pa se bodo pomerili na progi dolžine 2600 metrov. Jesenski kriterij bodo tako kot lansko leto pripravili na hipodromu Stožice v Ljubljani, 27. septembra pa se bodo štiriletni in starejši slovenski kasači pomerili na progi dolžine 2600 metrov. Kot pravi predsednik Zveze društev kasaške centrale Slovenije Ciril Smrkolj, je letos dovolj razlogov za napeto pričakovanje in zanimiv razplet sezone, v kateri bodo na dirkah znova merili moči naši najboljši kasači iz vse Slovenije. Priložnosti za nove rekorde bo tako več kot do-

Termini dirk v sezoni 2009

Datum	Prireditelj	
13. april	KK Ljutomer	
19. april		
26. april	KK Ljutomer	
3. maj		
10. maj	KK Ljubljana	
17. maj	KK Komenda	
24. maj	KK Ljutomer	
31. maj	KK Piramida	
7. junij	KK Posavje Krško	Šampionat Slovenije
14. junij	KD Slovenske Gorice	
21. junij	KK Šentjernej	
28. junij	KK Ljutomer	
5. julij	KK Komenda	
12. julij		
19. julij	KD Krim	
26. julij		
2. avgust		
9. avgust	KK Ljutomer	Kvalifikacije derby, Kvalifikacije DP3
16. avgust	KD Slovenske Gorice	Kriterij 5-letnikov
23. avgust	KK Šentjernej	
30. avgust	KK Ljutomer	Državno prvenstvo za 3-letne kasače
6. september	KK Ljubljana	19. slovenski kasaški derbi
6. september	KK Brdo	
13. september	KK Ljutomer	
20. september	KK Komenda	
27. september	KK Ljubljana	Jesenski kriterij, Kvalifikacije DP2,
4. oktober	KK Šentjernej	
11. oktober	KK Ljutomer	Državno prvenstvo za 2-letne kasače

volj. Poleg ostalih dirk bodo gledalci lahko spremljali tudi tradicionalne dirke za prestižno Trojno krono Agrokombinata Maribor, dirke

za pokal Rudolfa Maistra in morda letos ponovno tudi spektakel z medijskimi zvezdami na dnevu revije Lady. (BU)

Leto škod po zvereh in divjadi

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se ne strinja s predlagano višino odstrela za medveda in volka. V preteklem letu so volkovi poklali 1500 glav drobnice in 66 oslov.

Ministrstvo za okolje in prostor je objavilo osnutek Pravilnika o odvzemu osebkov rjavega medveda in volka. Pravna podlaga za izdajo pravilnika je Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah, ki določa, da se odvzem lahko izvede tudi na podlagi predpisa ministra, v katerem se določi obseg in način selektivnega in omejenega odvzema živali. Obseg načrtovanega odstrela ne sme škodovati ohranitvi ugodnega stanja populacije.

V osnutku pravilnika je predviden odstrel 70 medvedov in 10 volkov. S takšnim predlogom se na KGZS seveda ne moremo strinjati, saj predlagan odvzem ne bo pripomogel k reševanju težav, ki jih imajo kmetje na območjih pojavljanja teh zveri.

Leto 2008 je bilo zaznamovano z velikimi škodami tako po medvedu kot volku. Škode po medvedu so znašale preko 180 tisoč evrov in so bile najvišje po letu 2005. Škod po volku je bilo kar za 269 tisoč evrov, kar je največ do sedaj. Volkovi so poklali 1500 glav drobnice, 66 oslov in še drugo domačo živino.

Lani je bilo iz narave odvzetih 92 medvedov in nič volkov. Stanje populacij strokovnjaki ocenjujejo kot ugodno. **Ocenjena številčnost volkov je 70 do 100, medvedov pa 394 do 475** (ugotovljeno na podlagi genske analize zbranih vzorcev, brez upoštevanja letnega prirastka). Mogoče številka ne bi bila tako visoka, če bi bila medvedja populacija razpršena po vsej Sloveniji. Dejstvo pa je, da je večji del populacije zgoščen na območju trinajstih občin, ki pred-

stavljajo le dobro desetino ozemlja Slovenije. Populacija je na tem območju postala moteča, ne glede na to, kolikšna dejansko je. Medvedi se vse prepogosto pojavljajo v bližini naselij ali v njih in delajo škodo tamkajšnjim kmetom.

VOLK ŽE RESNO OGRŌŽA KRAŠKO ŽIVINOREJO

Težke čase preživljajo rejci živine na Krasu, kjer jim vpadu volkov desetkajo njihove črede. Do pred kratkim tamkajšnji rejci niso poznali teh težav. Zaradi ugodnih pogojev in načina upravljanja se je populacija volkov iz južne Slovenije razširila tudi na Kras in severozahodni del Slovenije, čeprav raba prostora tega ne omogoča. Rednega odstrela ni bilo že pet let, v lanskem letu ni bil odstreljen noben. Odvzem je daleč pod prirastkom in populacija hitro narašča.

Zato se nikakor ne moremo strinjati z argumentom ministrstva, da je namen letošnjega poseganja v populacijo volka (deset osebkov) preprečiti nadaljnje naraščanje populacije. Če bi hote-

li preprečiti nadaljnje naraščanje populacije, bi moral biti odvzem na višini prirastka, ta pa je vsekakor večji od deset. Zato lahko zanesljivo trdimo, da bo populacija še vedno naraščala. Volka bo v letošnjem letu možno loviti šele po 1. oktobru, ker je prvi del predlagane lovne dobe že mimo (28. februar), še preden pravilnik stopi v veljavo. Iz tega lahko sklepamo, da se bodo težave z volkom nadaljevale ali stopnjevale še skozi celo leto.

ALI JE SEDANJA POPULACIJA MEDVEDA RES OPTIMALNA?

Podobno velja tudi za medveda. Ministrstvo navaja, da je namen letošnjega posega v populacijo rjavega medveda ohranjati populacijo na dosedanji ravni številčnosti. Predlagani odstrel 70 medvedov je pod prirastkom. Po navedbah Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) je prirastek medvedje populacije med 93 in 118 osebkov, zato je KGZS predlagala odstrel na ravni prirastka. Postavlja se nam tudi vprašanje, ali je zdajšnja številčnost po-

OBRAZCI ZA PRIJAVO ŠKOD PO DIVJADI

Za lažjo prijavo vse pogostejših škod na kmetijskih zemljiščih in gozdovih smo na KGZS pripravili obrazce za prijavo škod po lovni divjadi na lovnih površinah do lovskih družin ter prijavo te škode komisiji, v kolikor v 8 dneh od prijave ne pride do sporazuma o poplačilu škode.

Na zadnjih straneh obrazcev so opisani tudi postopki uveljavljanja odškodnin od lovne divjadi na nelovnih površinah in prijava škod po zavarovanih vrstah živali, za kar pa so v obeh primerih pooblaščen delavci Zavoda za gozdove Slovenije.

Obrazci so dostopni na izpostavah kmetijsko svetovalne službe KGZS. Dodatne informacije v zvezi s škodami od prostoživečih živali dobite pri vašem kmetijskem svetovalcu ali gozdarski svetovalni službi na KGZS ter na spletni strani www.kgzs.si.

populacije res tista, ki omogoča optimalno sobivanje oz. toleranco ljudi do medvedov. Na nekaterih delih Slovenije je to sobivanje na kritični točki. Morda bi bilo optimalno stanje takšno, kot je bilo okrog leta 1990, ko je bilo sobivanje vzdržno, kasneje pa so težave z medvedi vse bolj naraščale.

ZGS je v strokovnem mnenju, ki je podlaga za razpravo o višini odvzema, predlagal odstrel 70 medvedov in 17 volkov. Na ta predlog je podal svoje mnenje Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN). Ta je predlagal odstrel 39 medvedov oziroma odvzem naj ne bi bil večji od 59. Za volka ZRSVN meni, da redni odvzem ni potreben, še posebej odvzem ni upravičen zaradi pre-

prečevanja škod. Če že, potem odvzem ne sme biti večji od 7 do 10 osebkov.

KGZS je predlagala odvzem 100 medvedov in 35 volkov. Predlog odvzema medvedov je na višini prirastka, saj menimo, da je številčnost populacije dosegla zgornjo mejo spremljivega. Za volka predlagamo nekoliko večji odvzem kot je letni prirastek. Namreč, v zadnjih 14 letih se je ustrelilo le 56 volkov, povprečno 4 na leto, kar je bistveno pod prirastkom. Od leta 2003 ni bilo rednega odstrela. To je botrovalo k velikemu povečanju populacije in posledično k drastičnemu povečanju škod. Le te že ogrožajo kmetijstvo na nekaterih delih Slovenije. Zato

predlagamo, da se zaradi problemov, ki so veliki, močnejše poseže v populacijo in se kasneje spremlja učinke in odloča o nadaljnjih korakih. Menimo, da tolikšen poseg ne bi ogrozil ugodnega stanja v populaciji volkov. Ministra je s problematiko zveri, še posebno zaradi volka, seznanilo tudi vodstvo KGZS.

Vendar ministrstvo predlaga odvzem le 70 medvedov in 10 volkov (predlog ZRSVN), pri tem pa se sklicuje na načelo previdnosti, ker da ne poznamo dovolj stanja v populaciji volka.

Z zaskrbljenostjo lahko ugotovimo, da je Ministrstvo za okolje in prostor popolnoma zaobšlo težave ljudi, ki jim jih povzročajo medvedje in volkovi. Na dru-

gi strani pa ne poskrbi niti za zadostna sredstva za poplačilo škode niti za zaščitna sredstva, ki so potrebna za ustrezno zaščito, ki jo lastnikom nalaga zakonodaja.

Vse, ki imate težave z volkom in medvedom, pozivamo, da podate svoje pripombe na pravilnik, ki je objavljen na straneh ministrstva, tudi osebno. Rok za pripombe na pravilnik je 3. april, pripombe pa se zbirajo na elektronskem naslovu alozj.marn@gov.si ali na naslovu: Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana.

» ANDREJ ANDOLJŠEK

Pestro delovanje slovenskih kmetic

Zveza kmetič Slovenije je na rednem občnem zboru sprejela program za naslednje leto ter poročala o številnih aktivnostih v preteklem letu.

Na Trojanah je 13. marca potekal petnajsti občni zbor Zveze kmetič Slovenije. Prisotne članice številnih društev iz cele Slovenije je pozdravil predsednik KGZS Ciril Smrkolj in obljubil, da si bo KGZS prizadevala za ustrežnejši položaj kmetič v družbi. Ob tem jim je čestital za dva praznika – 8. marec, mednarodni dan žensk, in 25. marec, materinski dan. Ob tem je prav vsaki udeleženci podaril vrtnico. V imenu Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano je prisotne pozdravila Majda Zavšek ter se jim zahvalila za zavzeto delo. Udeležence sta pozdravila tudi Jože Benec, direktor Kmetijsko gozdar-

skega zavoda Ljubljana, in Milena Kulovec, vodja oddelka za kmečko družino in socialne zadeve KGZS.

V Zvezo kmetič Slovenije je vključenih 79 društev kmetič. Tokratnega srečanja se je udeležilo 114 predstavnic društev. Kmetice so dejavne tako v zvezi kot tudi v svojih društvih. Udeleženke zбора so se seznanile z obširnimi delomi zveze v preteklem letu, ki ga je predstavila predsednica Irena Ule. Organizirale so srečanja, poskrbele za strokovno izobraževanje, organizirale tretje državne igre kmetič in tekmovanje kmetič v vožnji s traktorjem z enosno prikolico. Predstavile so se na mnogih prireditvah in sejmih ter organizirale izbor kme-

tice leta z lepo zaključno prireditvijo in razstavo fotografij in slik, kjer jih je s svojo prisotnostjo počastil predsednik države Danilo Türk. Sodelovale so tudi pri izboru mlade kmetice leta. Dejavnost so bile tudi na mednarodnem področju ter organizirale dobrodelne prireditve.

Zveza skrbi tudi za obveščanje članic preko spletne strani, enkrat letno pa izide glasilo zveze.

Na občnem zboru so članice sprejele nov program dela za letošnje leto, ki obeta pestro udejstvovanje kmetič.

» MILENA KULOVEC

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je udeleženke presenetil s pozornostjo.

Razlastitev

V Zeleni deželi smo vam predstavili institut služnosti in institut služnosti v javno korist, ki v določeni meri omejujeta posameznikovo lastninsko pravico. Tokrat se bomo dotaknili instituta razlastitve, ki posamezniku lastninsko pravico v celoti odvzame.

Seveda gre pri razlastitvi za odvzem lastninske pravice proti ustrezni odškodnini ali nadomestilu v naravi. Pri gradnji javne infrastrukture, npr. ceste, je lastninska pravica posameznika na nepremičnini tako omejena, da nepremičnine sploh ne more več uporabljati - v tem primeru je lastnika smiselno razlastiti.

POJEM »RAZLASTITEV«

Razlastitev je poseg v lastninsko pravico in pomeni odvzem lastninske pravice v javno korist proti odškodnini ali nadomestilu v naravi. Lastninska pravica je kot temeljna človekova pravica zajamčena že z Ustavo Republike Slovenije in zato so razlogi ter postopek prisilnega odvzema le-te natančno in strogo predpisani v zakonu. Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, 8/03 popr., 58/03-ZZK-1, 33/07-ZPNačrt, v nadaljevanju zakon) kot splošni zakon določa pogoje za razlastitev, pri čemer posamezni področni zakoni (zakon o javnih cestah, zakon o prostorskem načrtovanju) še posebej urejajo specifikke.

JAVNA KORIST

Za razlastitev mora biti izkazana javna korist, ki je tudi namen razlastitve. Javna korist je izkazana v primerih, ko je razlastitev predvidena za namene gradnje objektov oziroma zemljišč, ki so namenjeni gospodarski javni infrastrukturi, obrambi drža-

ve, državnim rezervam, varnosti državljanov ter varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Poleg tega je javna korist izkazana, ko gre za gradnjo ali prevzem objektov oziroma zemljišč za potrebe izvajanja javnih služb na področju zdravstva, vzgoje, šolstva, kulture, znanosti in raziskovanja ter socialnega varstva, razlastitev pa je mogoča tudi v primerih gradnje socialnih in neprofitnih stanovanj.

POSTOPEK RAZLASTITVE

Najprej pojasnimo, kdo sta stranki v postopku razlastitve. Za razlastitvenega upravičenca šteje država ali občina, odvisno, za kakšen namen gradnje se izvaja razlastitev. Nasprotna stranka, razlastitveni zavezanec, je fizična ali pravna oseba, ki ima v lasti nepremičnino, ki je predmet razlastitve. Razlastitveni upravičenec mora lastniku, razlastitvenemu zavezancu, najprej poslati pisno ponudbo za odkup nepremičnine. Lastnik mora na ponudbo odgovoriti ali se dogovoriti o drugačnih pogojih odkupa v 30 dneh po vročitvi ponudbe; če v tem času ne odgovori ali ponudbo zavrne, lahko država ali občina začne postopek za razlastitev z vložitvijo zahteve po razlastitvi. Obvezna sestavina zahtevka je razlastitveni elaborat z utemeljitvijo javne koristi in z obrazložitvijo pravne podlage ter izvleček iz ustreznega prostorskega akta, ki je podlaga za razlastitev.

POSTOPEK NA UPRAVNI ENOTI

Celoten postopek razlastitve vodi upravna enota, in sicer ga izvede v dveh fazah. V prvi fazi upravna enota izda odločbo o začetku razlastitvenega postopka, v kateri na podlagi razlastitvenega elaborata ugotovi, ali je javna korist izkazana, in odloči o uvedbi postopka razlastitve. Postopek razlastitve se zaznamuje v zemljiški knjigi, na podlagi česar se omeji promet z nepremičnino. To pomeni, da vse dokler razlastitveni postopek ni pravnomočno končan, ni dopusten promet z nepremičnino; dovoljena je le prodaja razlastitvenemu upravičencu ali prodaja tretji osebi, če se razlastitveni upravičenec s tem strinja. V drugi fazi razlastitvenega postopka se izda odločba o razlastitvi, ki je podlaga za vpis lastninske pravice v korist razlastitvenega upravičenca. Zoper odločbo o razlastitvi se razlastitveni zavezanec lahko pritoži na drugostopni organ – ministrstvo, pristojno za okolje in prostor.

ODŠKODNINA

Seveda razlaščenemu lastniku pripada ustrezna odškodnina oziroma enakovredna nadomestna nepremičnina. Odškodnina za odvzeto nepremičnino obsega vrednost nepremičnine glede na njeno dejansko rabo in vse stroške, povezane z razlastitvijo (npr. selitveni stroški, izgubljeni do-

biček za čas selitve, morebitna zmanjšana vrednost preostale nepremičnine). Vrednost nepremičnine se določi po vrednosti, ki jo ima nepremičnina v času izdaje sklepa o razlastitvi, ocenjujejo pa jo lahko pooblaščenec ocenjevalci vrednosti nepremičnin, sodno zapriseženi cenilci gradbene in kmetijske stroke ter cenilci nepremičnin s certifikatom Agencije RS za pospeševanje prestrukturiranja gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij. V primeru, da razlaščenec noče sprejeti odškodnine, lahko razlastitveni upravičenec izpolni svojo obveznost s položitvijo odškodnine pri sodišču.

NADOMESTILO V NARAVI

Kadar gre za nadomestilo v naravi, je v zakonu določen en sam kriterij. Razlaščenec pripada nepremičnina, ki ima enako vrednost. Ob tem je v zakonu določen še dodatni pogoj - nepremičnina mora biti primerena. Glede na takšno zakonsko ureditev je pri presoji primernosti nadomestne nepremičnine v prvi vrsti pomembna dejanska raba nepremičnine (npr. stavbno zemljišče, kmetijsko zemljišče z rabo njiva, travnik ...).

V zvezi z odškodnino ali nadomestilom v naravi mora upravna enota najkasneje v 15 dneh po pravnomočnosti odločbe o razlastitvi pozvati razlastitvenega zavezanca in upravičenca, da skleneta medse-

bojni sporazum o odškodnini oziroma nadomestilu v nara-vi. V kolikor v roku dveh me-secev po pozivu upravne enote sporazum o odškodnini oziro-ma nadomestilu še ni sklenjen, lahko razlastitveni upraviče-nec ali razlaščenec vloži pre-dlog za odmero odškodnine oziroma določitev nadomestila v nepravdnem postopku na so-dišču. Pojasniti želimo tudi, da odškodnino in vse stroške, na-stale v zvezi z razlastitvenim postopkom, plača razlastitveni upravičenec.

TEŽAVE V PRAKSI

Ob koncu bi še dodali, da se v zvezi z razlastitvijo pojavlja-jo različne težave. V kolikor je infrastruktura na zemljišču že postavljena in za njen ob-stoj obstaja tudi pravna pod-laga (pogodba ali odločba dr-žavnega organa), to pomeni,

da je bila razlastitev nekoč že izvedena. Posledično ni mo-goče zahtevati odškodnine po sklenitvi pogodbe, v kateri je lastnik razlaščen nepremični-ne podal svoje soglasje za od-kup te nepremičnine oziroma po dokončnosti in pravnomo-čnosti odločbe, s katero je bila razlastitev izvedena, pa lastnik nepremičnine ni uveljavljal pravnih sredstev ali je to stor-il neuspešno. V praksi se po-javljajo tudi primeri, ko na zem-ljišču že obstaja gospodarska javna infrastruktura, vendar postavitev le-te ni bila niko-li pravno urejena, torej ne ob-staja niti pogodba niti odloč-ba o razlastitvi ali drug pravni akt. V tem primeru je prav, da se zadeve pravno uredijo, seve-da tudi z ustrežno odškodnino.

»GAŠPER CERAR

Konjeniški klub Komenda in Občina Komenda vas vabita na

Sejem kmetijske, gozdarske in gradbene mehanizacije Komenda
od četrтка, 2. aprila, do nedelje 5. aprila 2009.

Odprtje sejma bo v četrtek, 2. aprila ob 12.00 uri (v navzočnosti predstavnika (ministra?) Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije). Sejem bo odprt v četrtek od 12. do 18. ure, v petek, soboto in nedeljo od 9. do 18. ure. Vstopnine ni.

Spremljajoče prireditve:

KGZS - Zavod Ljubljana v okviru sejmskih prireditev organizira :

- predavanje »Tehnologija rabe travinja, deteljno-travni njivski kolobar, vpliv prehrane krav na delež mlečne tolsče in beljakovin«, ki bo v četrtek, 2. aprila ob 9.00 uri v prostorih Doma kulture (Zajčeva 23).
- prikaz ocenjevanja kondicije govedu, ki bo v petek, 3. aprila ob 10.00.
- Predavanje in predstavitev velja za SKOP/KOP.

Vabljeni!

20. Dobrote

KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD PTUJ
MESTNA OBČINA PTUJ

SLOVENSКИH KMETIJ
od 22. do 25. maja 2009
v minoritskem samostanu na Ptuj

Protest kmetov v Pragi

Težave pri prirerji mleka so bile povod za protest kmetov v Pragi. Svoje nezadovoljstvo so izrazili predvsem kmetje iz novih članic EU, Slovenija pa jih je s svojo udeležbo podprla.

Sredi marca se je ob robu konference o kakovosti kmetijskih pridelkov in živil, na kateri so se v Pragi zbrali kmetijski ministri držav članic Evropske unije, zgodil tudi protest kmetov, predvsem iz novih članic Evropske povezave. Od odgovornih so zahtevali učinkovito ukrepanje, da se zaustavi padanje cen kmetijskih pridelkov.

Glavna zahteva približno pet tisoč kmetov, ki so se udeležili protesta, je bila, da Evropska unija izenači pogoje za kmetovanje med starimi in novimi članicami EU. Protest v Pragi je dobil še dru-

go razsežnost, saj so tamkaj zbrani kmetje opozarjali, da že tako nizke odkupne cene mleka v prvih mesecih letošnjega leta v večini držav še naprej padajo. Zbrani kmetje so zahtevali konkretne ukrepe, da se stabilizira mlečni trg in ustavi padanje cen mleka.

Poleg čeških kmetov so se protesta udeležili še kmetje iz Poljske, Slovaške, Madžarske, Litve, Nemčije, Avstrije in Slovenije. V nagovoru udeležencem shoda je predstavnik slovenske delegacije poudaril, da je protest v Pragi resno opozorilo Evropski komisiji, naj reševanja svetovne gospo-

darske krize ne prenese na pleča kmetov, in pozval potrošnike v Evropski uniji, naj pri kupova-

nju hrane dajejo prednost hrani evropskega porekla.

» MARJAN PAPEŽ

Ponosni kmet

Projekt evropskega Programa vseživljenjskega učenja poteka v partnerstvu Slovenije, Francije, Italije, Latvije in Romunije.

Za mnogo evropskih kmetov, ki se borijo za preživetje v hitro spreminjajočem se kmetijskem in ekonomskem okolju, je vedno bolj pomembno, da se seznanijo z možnostmi nadaljnega kmetovanja s spremembo njihove proizvodnje k bolj specializiranim proizvodom. Zato smo se skupaj s partnerji iz Francije, Italije, Latvije in Romunije odločili, da bomo v projektu z naslovom Proudfarmer oziroma Ponosni kmet izdelali učno orodje za uče-

nje marketinških vsebin, ki bi kmetu oz. kmetijskim proizvajalcem pomagalo pri prodoru na trg, oblikovanju blagovne znamke in promociji njihovih proizvodov.

V okviru drugega transnacionalnega srečanja, ki je potekalo v Franciji, smo se dogovorili za vsebinski del učnega gradiva in med drugim obiskali kmetijo za vzrejo rac. Pašteta iz račjih jeter je tradicionalna kulinarična posebnost Francije. Na kmetiji imajo 400 rac. V sklopu kmetije imajo tudi zelo izviren muzej, trgovino in restavracijo.

» SAŠA HOČEVAR

ČEZMEJNO SODELOVANJE V KMETIJSTVU

V začetku marca je Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) obiskala delegacija Kmetijskega tehnološkega parka iz italijanske pokrajine Umbria. Namen njihovega obiska je bil spoznati delovanje zbornice, področja delovanja, vire financiranja in možnosti sodelovanja. Njihov obisk je bil študijske narave, saj so skupaj s Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica pridobili sredstva v okviru programa Leonardo da Vinci za projekt Mark-Oil. Gostje iz Italije so tako spoznali delovanje slovenskih ustanov in organizacij na področju kmetijstva. V okviru predstavitve ustanov je Igor Hrovatič, v. d. direktorja KGZS, predstavil organiziranost in delovanje zbornice.

» URŠKA SENČAR

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 22.

Datum	Naslov	Vrsta	Lokacija	Ura
31. 3. - 2. 4. 2009	Začetni tečaj FFS	Ni za SKOP/KOP	Soba poleg gostišča Rondo pod trgovino Spar v Hrastniku	13.00 – 18.00
7. 4. – 9. 4. 2009	Začetni tečaj FFS	Ni za SKOP/KOP	Gasilski dom Stična	13.00 – 18.00
14. 4. – 16. 4. 2009	Začetni tečaj FFS	Ni za SKOP/KOP	Dobrunje – Zadržni dom, Cesta II. grupe odredov 43	13.00 – 18.00

Velika noč

Veliki teden imenujemo čas priprav na veliko noč. Veliki teden je predvsem v znamenju pospravljanja hiše, hleva in okolice.

Na **veliki četrtek** je obvezno treba prenehati z delom, kajti takrat se začnejo praznični dnevi. Tega dne »zvonovi odlete v Rim«. V znak žalosti utihnejo in so do velike sobote »zavezani«. Namesto domov so v teh dneh po naših krajih nekdanje glasno odmevale raglje. V trušču in hrušču, ki ga povzročajo, je skrito staro, preizkušeno obrambno sredstvo proti zlim duhovom. Ti so se bali ropotanja kot hudič križa. Ko zvonovi utihnejo, ima menda veliko moč voda. Umivanje v njej na veliki četrtek prinese zdrave oči, odpravi lišaje, bradavice in kraste in polepša obraz. Kmetje z živino niso delali na polju od velikega četrta do srede po veliki noči.

Veliki petek je edini dan v letu, ko v cerkvi ni maše, oltar je brez okrasja, gorita le dve svečki. Na ta dan je tudi najstrožji post v letu. V hiši mora biti mir, »ker so na ta dan Bogec umrli«. Verniki obiskujejo božji grob in ob njem

molijo. Veliki petek je bil nekoč prav poseben dan: voda je bila zdravilna, živina je dobila kruh, presnec – za zdravje, petelin je dobil papriko – da je bil bolj hud, kure so dobile pičo v obroč – da bi nesle jajca skupaj v gnezdo, gospodar je s sekuro udaril nerodovito sadno drevje – da bi dobro obrodilo, simbolično so sejali – za dobro letino, gospodar je nabrusil koso – da bi se je coprnice bale, gospodinja je pometla pajčevine – za vse leto, na mizi je stala le posodica s krhlji.

Bog varuj, da bi na ta dan deževalo, stara modrost namreč pravi: »Če na veliki petek dežuje, se zemlja med letom ne bo napila.«

Na **veliko soboto** dopoldne je bil pred cerkvijo pripravljen kup lesa, ki so ga otroci nabirali po hišah – za straženje Boga. Zjutraj so otroci tekli v cerkev po ogenj. Pograbili so vsak svojo lesno gobo in z žeganim ognjem tekli domov. Popoldne je bil v cerkvi blagoslov jedi – blagoslov žegna. Dobrote, ki jih je gospodinja položila v košaro, so bile

Ponekod je še vedno živ star običaj, ki mu rečejo trkanje: zmagovalc od poraženca dobi »hruško« - pirh, ki ima strto peto in spico. (Tekst in foto: Marjana Cvirn)

Igre s pirhi

Na velikonočni ponedeljek so se povsod po deželi igrale igre s pirhi. Te so se začele že na veliko nedeljo po maši, ponedeljek pa je bil glavni igralni dan.

Sekanje pirhov: lastnik drži pirh v roki, soigralec pa poskuša vanj zasaditi kovanec. Z dogovorjenim številom zamahov mora soigralec z določene razdalje vreči kovanec v pirh. Pri tem obstaja več možnosti:

- **»za skriti«:** kovanec se mora vsaj toliko zasaditi v pirh, da prebije lupino in obtiči v njem,
- **»za skozi«:** kovanec se mora na drugi strani pirha pokazati iz lupine. Če igralcu uspe, dobi pirh, če ne, dobi lastnik pirha denar.

Valjanje ali trkanje pirhov: Na čok ali klado naslonijo desko, pod njo pa nastavijo jajce. Nato po strmini spustijo pirhe. Če spuščeni pirh zadene nastavljeni pirh, vzame lastnik pirha obe jajci.

gnjat, hren, pirhi, potica, gibаницa, pinca, kraški menih in razni praznični kruhki, kakor ji je narokovalo izročilo kraja. Ponekod so k žegnu položili še nekaj krme za kokoši in živino, da je bila tudi ta deležna blagoslova.

Velikonočni ponedeljek je bil najbolj vesel in najbolj družaben dan v letu. Tega dne se je

vsa naša dežela vrtela v kolu, igri in plesu. Povsod je odmevala vesela pesem. »Gremo v Emavs« je že danes živ rek in pomeni »gremo na izlet, na zabavo«. Ta ljudski rek je povzet po svetopisemskem odhodu Kristusa v Emavs, kraj nedaleč od Jeruzalema.

»PAVLA KLINER

Sudoku

1	7			5	6	3	4	
						8		7
	3				4			
	8							
				7				9
6				9	5	1		
		1						
			4	6				2
	2		3		1			5

VABIMO

PIONEER.
A DUPONT COMPANY

Za doseganje visokih in kvalitetnih pridelkov zrnja in silaže koruze vam ponujamo izbrane hibride Pioneer za setev v letu 2009

Pioneer Šampioni za setev 2009	
PR38 A79 FAO 330 NOV rekord v pridelku in nizki vlagi	PR37 K92 FAO 370 NOVA zvezda, izjemna kvaliteta in pridelek
PR38 A24 FAO 380 dolgoletni šampion	PR37 N01 FAO 390 brez konkurence
PR37 D25 FAO 400 dolgoletni rekord	PR37 F73 FAO 410 izjemen v suši in silaži
PR36 K67 FAO 450 brez konkurence	PR34 N43 FAO 580 za Primorsko

Elitni hibridi Pioneer	
PR38 F10 FAO 300 rekord v zrnju	PR38 H20 FAO 340 odlična silaža
PR37 H24 FAO 370 dolgoletni zmagovalac	PR37 M34 FAO 410 dolgoletna stabilnost
PR38 B12 FAO 300 najnižja vlaga	PR39 B29 FAO 180 NOV najranjši hibrid v Sloveniji
PR39 R20 FAO 290 poltrdinka	PR38 F70 FAO 330 št. 1 med poltrdinkami
PR34 G13 FAO 500 za Primorsko	

Pioneer kvaliteta	
PR39 G12 FAO 240 vodilni rani hibrid	PR39 D81 FAO 270 visoka ekonomičnost
PR39 K24 FAO 280 odlična poltrdinka	PR38 P05 FAO 360 ugoden nakup
CLARICA FAO 315 stabilna	PR37 W05 FAO 410 odličen v suši

V PONUDBI: Možnost naročila semena dodatno tretiranega z Mesurodom, Ponchom in kombinacija Poncho + Mesurodom. Za več informacij pokličite nas ali vprašajte pri vašem trgovcu.

S Pioneer hibridi do maksimalnih pridelkov in kvalitete.

PIONEER KLUB 2009

Kupite 8 vreč 25 MK koruze Pioneer in paket je vaš!

KOLIČINSKI POPUST

Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust in sicer 1 EUR za vsako vrečo!

[HTTP://SLOVENIA.PIONEER.COM/](http://slovenia.pioneer.com/)

Pioneer Semena Holding GmbH Parsdorf, PSH poslovno svetovanje: Podružnica Milena Sobota, Markovska 10, 9000 M Sobota, tel. 02 521 36 20, fax 02 521 36 29
© Zelenika semena leguminoza in svinjarska s kmetijsko zbornico Slovenije, Ptuj, P. O. Box 110, 8000 Ptuj

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Nagradna akcija »S kmetije za Vas« - poziv k prijavi

Že štirinajsto leto zapored vas vabimo k sodelovanju v nagradni akciji, ki jo organizirata Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in ČZD Kmečki glas.

Kdo lahko sodeluje?

Sodelujejo lahko kmetije, ki na kakršenkoli način tržijo svoje pridelke in izdelke. Prijavijo se lahko tudi kmetije, ki so v preteklosti v akciji že sodelovale, pa so pomembno izboljšale svojo ponudbo in način prodaje.

Kaj je neposredna prodaja?

Neposredna prodaja je prodaja izdelkov brez posrednikov. Zajema široke možnosti, kot so prodaja na domu, občasni in stalni prodajni prostori na tržnicah, različnih prireditvah (stojnice, premične trgovine ...), prodaja skozi turizem na kmetiji različnih vrst ...

Kaj ocenjujemo?

Pomembni so predvsem izvirnost, dovršenost, način promocije in seveda uspešnost prodaje.

Kako poteka ocenjevanje?

Vse, ki se boste prijavi, bo po predhodnem dogovoru obiskala petčlanska strokovna komisija.

Kako se akcija zaključuje?

Kmetije bomo predstavili na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, kjer bomo tudi objavili rezultate akcije in trem prvonagrajenim podelili nagrade. Izbrane kmetije bodo predstavljene tudi v Kmečkem glasu in Zeleni deželi.

Kako in do kdaj se prijavi?

Do 20. maja 2009 pošljite izpolnjeno prijavnico skupaj z opisom pridelka oz. izdelka in načina prodaje ter morebitnimi fotografijami in promocijskim gradivom na naslov: Milena Kulovec, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 LJUBLJANA, s pripisom »S kmetije za Vas«.

PRIJAVNICA

Prijavljam se na nagradno akcijo »S kmetije za Vas«.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Telefon, mobilni telefon: _____

Neposredno tržimo naslednje pridelke oz. izdelke: _____

Prilagam (obkrožite ustrezno):

- opis izdelka in načina prodaje,
- fotografije izdelka in prodajnega prostora,
- promocijski material,
- drugo.

Vabilo k sodelovanju

Podeželje v mestu - Dobrote slovenskih kmetij v Ljubljani na ljubljanski tržnici v soboto, 9. maja 2009.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije organizira skupaj s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ptuj promocijsko-prodajno prireditev na osrednji ljubljanski tržnici. Kmetije, ki sodelujejo na razstavi Dobrote slovenskih kmetij, bodo ponudile svoje izdelke v pokušnjo in prodajo. Ponudbo bomo popestrili s kulturnim programom.

Sodelujoče kmetije na Dobrotah slovenskih kmetij, ki se želite predstaviti in svoje izdelke prodajati, vabimo, da pokličete na Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, telefon 031 376 107 ali 02 749 36 39 (Slavica Strelec, Felicita Domiter). Pisne prijave pošljite na Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, Ormoška 28, 2250 Ptuj ali na e-naslov:

slavica.strelec@kgz-ptuj.si ali na **faks št. 02 749 36 20**. Prijave sprejemamo do zasedbe mest.

Prijavnino (11 evrov za stojnico) poravnate po prejemu položnice.

Prijavijo se lahko kmetije, ki sodelujejo na razstavi »Dobrote slovenskih kmetij 2009« na Ptuj in imajo registrirane dejavnosti na kmetiji.

Vse pa že sedaj vabimo na ogled razstave Dobrote slovenskih kmetij, ki bo od 22. do 25. maja 2009 na Ptuj v minoritskem samostanu.

